

2780

БИБЛИОТЕКА
Главнаго Управленія
по дѣламъ печати.

Հանրային տպագրության Գլխավոր Աշխատանքների
Ներքին գործերի հայ աղքատ մանուկներին ձրի բաժանելու համար

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻ

ԹՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ

ՕՐԻՆԱԿՆԵՐԻ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՍԻՍՏԵՄԱՏԻԿ
ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

Առաջին տասնեակի թուերով, տասնեակներով հարիւրի
չբացնում և ևրկրորդ տասնեակի թուերով

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐՈՒԱՅ ԴԱՍԸՆԹԱՅ

Գ ա ղ մ ե ց

Մ. ՍԱՄՈՒԷԼՅԱՆ

Պատկերագրող

Վաղարշապատ

ՏՊԱՐԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՒՈՅ Ս. ԻԶՄԻԱՋՆԻ

1909

SIH(076)

U-17

21 SEP 2000

20 MAY 2010

C apm-a
5942

Տպագրուած է հանգուցեալ աւագ բժիշկ Գէորգ Աւետիքեան Տիգրան-
եանի ծախքով՝ հայ աղքատ մանուկներին ձրի բաժանելու համար:

511(076)

4-17

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻ

ԹՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ

ՕՐԻՆԱԿՆԵՐԻ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՍԻՍՏԵՄԱՏԻԿ
ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

Առաջին տասնեակի թուերով, տասնեակներով հարիւրի
ընթանում եւ երկրորդ տասնեակի թուերով

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐՈՒԱՅ ԴԱՍԸՆԹԱՑ

Կ ա ղ մ ե ց

Մ. ՍԱՄՈՒԵԼԵԱՆ

Պատկերագրող

Վաղարշապատ

ՏՊԱՐԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌՈՅ Ս. ԷՋՄԻԱՇՆԻ

1909

26 JUL 2013

2780

0805 YAM 05

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ

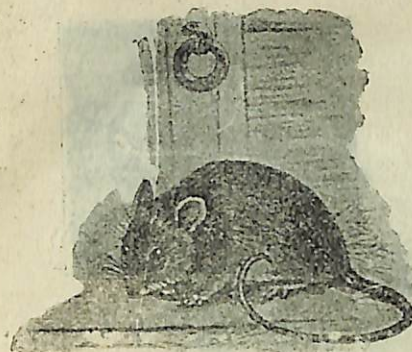
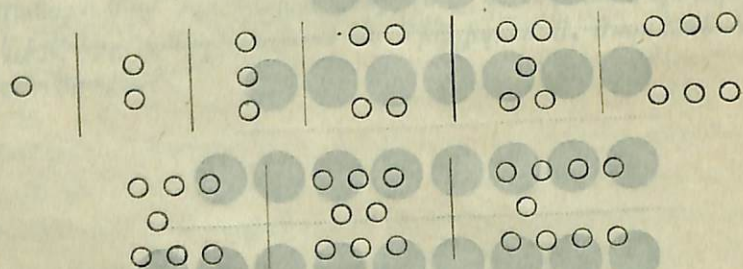
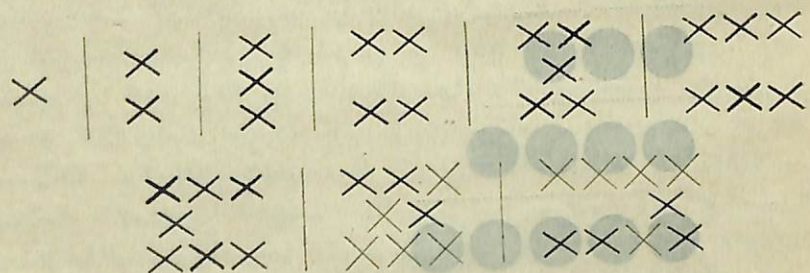
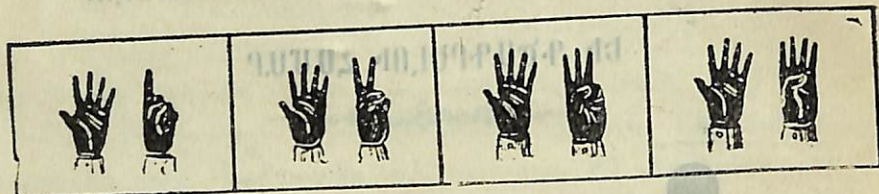
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ

56111-66

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Մեր փոխադրած թուաբանական խնդիրների ժողովածուները լոյս են տեսել մի քանի հրատարակութեամբ և տարածուել են բացառապէս միդասեան դպրոցներում: Այդ հանգամանքը մեր մէջ միտք յղացրեց վերոյիշեալ ձեռնարկները ապագայ հրատարակութիւնների համար աւելի յարմարեցնել միդասեան դպրոցների դասընթացին, իսկ երկդասեան և աւելի բարձր դպրոցների համար կազմել նոր ժողովածուներ ընդարձակ բովանդակութեամբ, 4 մասից բաղկացած: Այս ձեռնարկը իւր մէջ պարունակում է շատ նորութիւններ, որը անպայման մեծ ծառայութիւն է մատուցանելու թուաբանութիւնը հիմնաւոր կերպով աւանդելու համար: Սկզբնական դասերին մանուկներին չպէտք է տալ վերացական հասկացողութեան տեղեկութիւններ և պատրաստի թուաբանական կանոններ, որովհետեւ դա հակասական կըլինի գիտելիքներ ըմբռնելու բնական ընթացքին, գիտակցութեան և կարևոր ինքնագործունէութեան գլխաւոր պայմաններին, իսկ աւելի դիւրին և պարզ իւրացնելու համար պէտք է գննական միջոցից անցնել վերացականի, մասնաւորից — ընդհանուրի: Ահա այդ պայմանները միայն կարող են տալ թուաբանական հիմնաւոր գիտելիքներ: Պատշաճաբանական ձևերի մասին այժմ խօսել աւելորդ ենք համարում, որովհետեւ բոլոր ժողովածուները լոյս տեսնելուց յետոյ մեր նպատակն է մամուլին յանձնել թուաբանութեան մեթոդիկա օրինա-

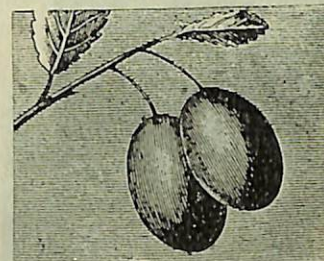
Քանի մուկ է նկարած.

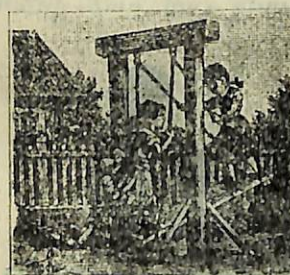
Քանի ծառ է.

Քանի տուն է.

Քանի սպոր է.

Քանի աղջիկ է.

Քանի թռչուն է.

Քանի հաւ է.

Քանի ձուկ է.

Քանի ձի է լծած.

Քանի մարդ է նստած
մակոյկում.

Քանի եղենու ծառ է.

Քանի երեխայ է.

Քանի երեխայ է լողանում.

Քանի ձագ կայ բնում.

Քանի երեխայ է պար
զալիս.

Քանի մոր կայ այս
ճիւղի վրայ

Քանի ոտ ունի
բզեզը.

Քանի գաւաթ կայ.

Քանի հատ սունկ է.

Քանի նշան կայ.

Քանի զինուոր է կանգնած շարքում.

Քանի ոտ ունի սարդը.

Քանի թռչուն է նստած ծառի վրայ.

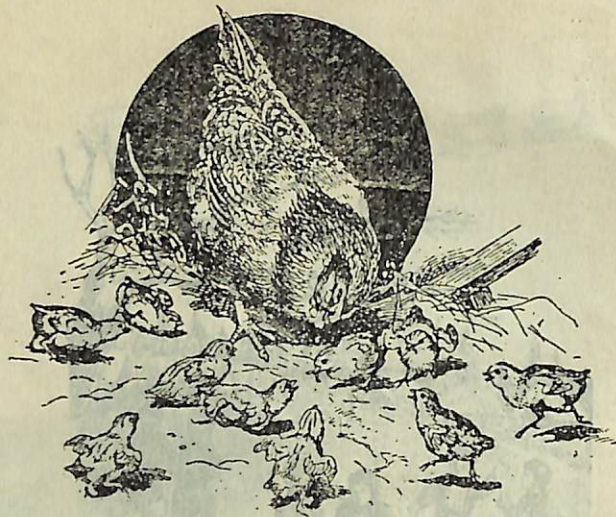
Քանի երեխայ է խաղում.

Քանի մատ է.

Քանի նշան կայ թղթի վրայ.

Քանի ձագ ունի հաւը.

ՆԿԱՐԵԼ ԵՒ ԿՈՂՔԻՆ ԹՈՒՄՆՇԱՆ ԳՐԵԼ

XX	4	OO	4	XXX	7	OOO	7
XX		OO		XXX		OOO	

XX	OO	XXX	OOO	OO	OOO
XX	OO	XXX	OOO	OO	OOO

OO	3	XX	3
OO		XX	
OO		XX	

OO	OO	OO	OOO	XX	XX	OOO
OO	OO	OO	OOO	XX	XX	OOO

XX	XXX	OO	OO	XXX	XXX
XX	XX	OO	OO	XX	XX
XX	XXX	OO	OO	XXX	XXX

OOO	6	XXX	6
OOO		XXX	

OOO	OO	OOO	XX	OO	OO	XX
OOO	OO	OOO	XX	OO	OO	XX

XX	OOO	XX	XXX	OO	XX	OO
XX	OO	XX	XX	OO	XX	OO
XX	OOO	XX	XXX	OO	XX	OO

XXX	OOO	OO	XX	OOO
XXX	OOO	OO	XX	OOO

OOOO	9	XXXXX	9
OOOO		XXXXX	

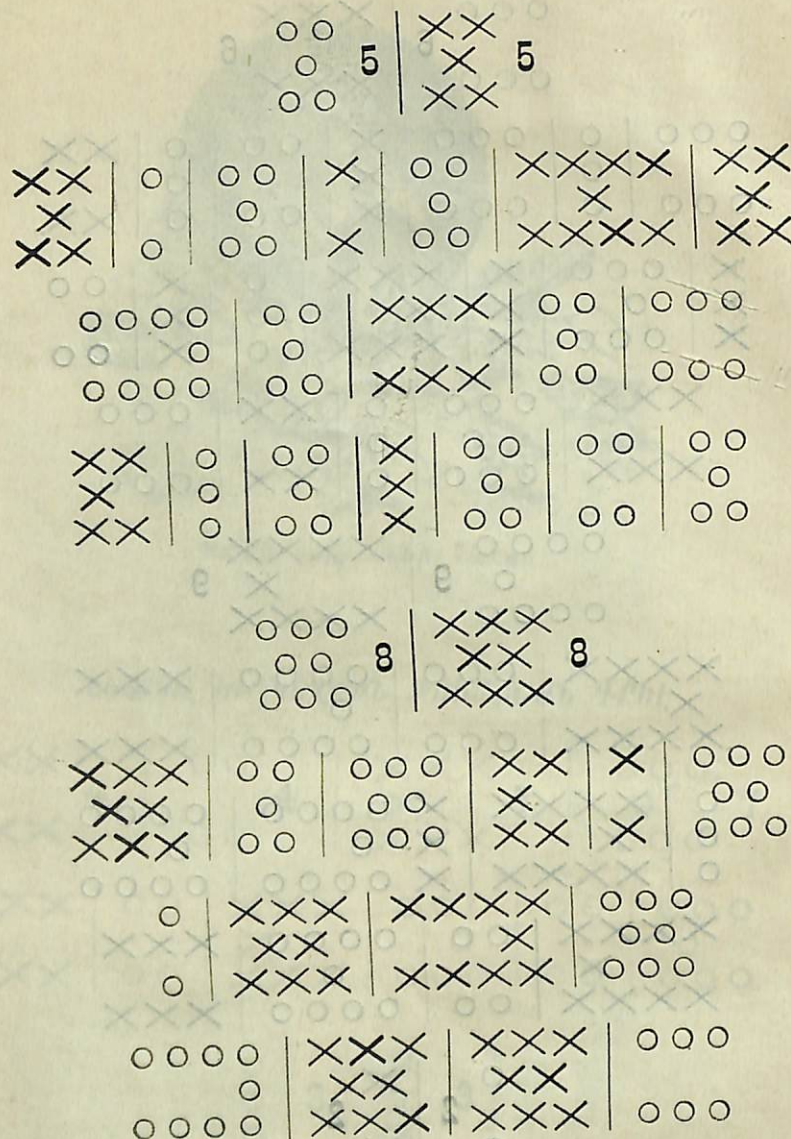
XXXXX	OOO	OOOO	XXX
XXXXX	OOO	OOOO	XXX

OO	XXXXX	XX	OOOO	OOOO
OO	XX	XX	OO	OO
OO	XXXXX	XX	OOOO	OOOO

XXXXX	OO	OOOO	XXX
XXXXX	OO	OOOO	XXX

OO	2	XX	2
OO		XX	

XX	OOO	OO	XXX	XX	OO	OO	XX	XX
XX	OOO	OO	XXX	XX	OO	OO	XX	XX
OO	OO	XX	XX	OOO	OO	XX	XX	OO
OO	OO	XX	XX	OOO	OO	XX	XX	OO

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

II. ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՍՆԵԱԿԻ

ԹՈՒՆԵՐՈՎ

Աւելացնել, գումարել, շատացնել, մեծացնել	Հանել, պակսեցնել, փոքրացնել, նուազեցնել, քչացնել	Հաւասար է, կըլինի, կըստացուի, կըստանանք
+	-	=

1. ԱԻՆԱՅՆԵԼ ԵՒ ՊԱՅՍՆԵԼ ՄԻ ՄԻԱՌՐ.

1. $1+1=$ $5+1=$ $9+1=$ $2+1=$

$2+1=$ $6+1=$ $3+1=$ $4+1=$

$3+1=$ $7+1=$ $5+1=$ $6+1=$

$4+1=$ $8+1=$ $7+1=$ $8+1=$

2. $2-1=$ $6-1=$ $10-1=$ $6-1=$

$3-1=$ $7-1=$ $9-1=$ $5-1=$

$4-1=$ $8-1=$ $8-1=$ $4-1=$

$5-1=$ $9-1=$ $7-1=$ $3-1=$

3. $1+1=$ $4+1=$ $6+1=$ $8+1=$

$2-1=$ $4-1=$ $6-1=$ $8-1=$

$3+1=$ $5+1=$ $7+1=$ $9+1=$

$3-1=$ $5-1=$ $7-1=$ $9-1=$

4. Աստղիկն ունէր մի սալոր. եղբայրը նրան տուեց էլի մի հաս: Այժմ քանի սալոր ունի Աստղիկը:

5. Աշակերտը ունէր երկու գրիչ. վարժապետը նրան տուեց էլի մի գրիչ: Այժմ քանի գրիչ ունի աշակերտը:

6. Հայրն ունի երեք աղայ և մի աղջիկ: Քանի զաւակ ունի հայրը:

7. Պետրոսն ունէր չորս խնձոր, իսկ Պողոսը — մի հատ. նրանք այդ խնձորները միասին պահեցին: Քանի խնձոր պահեցին նրանք միասին:

8. Գիւղացին ունէր հինգ ձի, մի հատ էլ գնեց: Ընդամենը քանի ձի ունի նա:

9. Աշակերտը գնեց վեց կոպէկի մի տետրակ և մի կոպէկի գրիչ: Քանի կոպէկ ծախեց նա:

10. Գիւղացին ծախեց եօթը սև և մի հատ սպիտակ ոչխար: Քանի ոչխար ծախեց նա:

11. Սուրենն աջ գրպանում ունէր ութ կոպէկ, իսկ ձախում — մի կոպէկ: Ընդամենը քանի կոպէկ ունէր նա:

12. Դպրոցում կար ինն աշակերտ. ուսուցիչը մի նոր աշակերտ էլ ընդունեց: Քանի աշակերտ եղաւ բոլորը:

13. Նագիկն ունէր երկու գնդակ. մի հասք կորցրեց: Քանի գնդակ մնաց նրա մօտ:

14. Մենք ունէինք երեք հաց, մի հատը կերանք: Քանի հաց մնաց:

15. Տանտիկինը պահել էր չորս ձու, մի հատը կոտրուեց: Քանի ձու մնաց:

16. Մեր պարտիզում կար հինգ վարդենի, մէկը չորացաւ: Քանի վարդենի մնաց:

17. Գիւղացին ունէր վեց կով. մի հատը ծախեց: Քանի կով մնաց:

18. Արմենակն ունէր եօթ կոպէկ, մի կոպէկի ընկոյզ գնեց: Քանի կոպէկ մնաց նրա մօտ:

19. Մրգավաճառն ունէր ութ նարինջ, մի հատը ծախեց: Քանի հատ մնաց:

20. Դասարանում կար ինն նստարան, մի հատը կոտրուեց: Քանի նստարան մնաց դասարանում:

21. Հայրս գնեց տաս խնձոր, մի հատը ես կերայ: Քանի խնձոր մնաց:

22. Թուխն ունէր ութ ձագ, մի հատը ուրուրը փախցրեց: Քանի ձագ մնաց:

23. Տանիքի վրայ նստած են եօթ աղաւնի, մի հատը թռաւ: Քանի աղաւնի մնաց:

24. Զինորսը բռնեց չորս իշխան ձուկ և մի հատ կողակ: Քանի ձուկ բռնեց նա:

25. Գիւղացու կինը ունէր հինգ սագ, մի հատը ծախեց: Քանի սագ մնաց:

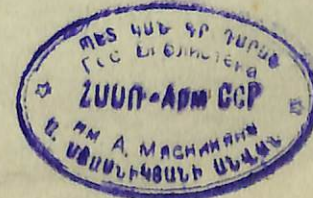
26. Արամն ունէր ութ հատ գրչածայր, մի հատ էլ հօրիցն ստացաւ: Այժմ քանի գրիչ ունի Արամը:

27. Աշակերտը տետրակի մէջ առաւօտեան գրեց հինգ տող, իսկ երեկոյեան մի տող: Ընդամենը քանի տող գրեց նա:

28. Պարտիզպանը տնկեց վեց հատ խնձորենի և մի հատ սալորենի: Քանի ծառ տնկեց պարտիզպանը:

2. ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ.

29.	1+2=	5+2=	4+2=	1+2=
	2+2=	6+2=	6+2=	3+2=
	3+2=	7+2=	2+2=	5+2=
	4+2=	8+2=	8+2=	7+2=
30.	1+3=	5+3=	3+3=	4+2=
	2+3=	6+3=	2+3=	7+3=
	3+3=	7+3=	6+3=	8+2=
	4+3=	5+3=	5+1=	4+3=

31. $1+4=$ $5+4=$ $2+3=$ $7+3=$
 $2+4=$ $6+4=$ $5+4=$ $6+2=$
 $3+4=$ $4+4=$ $3+4=$ $5+4=$
 $4+4=$ $2+4=$ $6+4=$ $4+3=$

32. $1+5=$ $5+5=$ $4+5=$ $5+4=$
 $2+5=$ $3+5=$ $2+5=$ $4+5=$
 $3+5=$ $2+5=$ $5+5=$ $5+3=$
 $4+5=$ $1+5=$ $3+5=$ $5+5=$

33. $1+6=$ $3+6=$ $3+5=$ $7+3=$
 $2+6=$ $2+6=$ $3+4=$ $5+5=$
 $3+6=$ $4+6=$ $6+3=$ $4+4=$
 $4+6=$ $6+4=$ $3+6=$ $4+5=$

34. $1+7=$ $3+4=$ $4+4=$ $5+4=$
 $2+7=$ $7+3=$ $5+5=$ $4+5=$
 $3+7=$ $3+7=$ $3+3=$ $2+7=$
 $4+6=$ $3+7=$ $2+2=$ $7+2=$

35. $1+8=$ $5+4=$ $1+9=$ $8+1=$
 $2+8=$ $7+3=$ $9+1=$ $2+3=$
 $8+1=$ $6+4=$ $2+8=$ $6+2=$
 $8+2=$ $8+2=$ $3+7=$ $2+8=$

36. $3+3=$ $2+7=$ $4+2=$ $3+5=$
 $6+2=$ $4+4=$ $2+5=$ $4+3=$
 $2+4=$ $2+3=$ $3+6=$ $5+3=$
 $5+4=$ $5+2=$ $2+3=$ $3+4=$

37. $8+2=$ $7+3=$ $2+8=$ $8+1=$
 $9+1=$ $6+4=$ $7+2=$ $4+4=$
 $4+6=$ $3+7=$ $9+3=$ $4+5=$
 $5+5=$ $1+9=$ $2+7=$ $3+6=$

38. $1+2+1=$ $2+2+2=$ $3+1+2=$
 $2+1+1=$ $1+2+3=$ $3+2+2=$
 $1+2+2=$ $3+2+1=$ $2+3+2=$
 $2+2+1=$ $2+3+1=$ $1+2+4=$

39. $1+4+2=$ $5+1+3=$ $4+1+2=$
 $5+2+1=$ $2+5+2=$ $4+4+1=$
 $3+3+3=$ $3+4+3=$ $2+2+4=$
 $5+1+2=$ $1+4+4=$ $4+5+1=$

40. $2+1+2+1=$ $2+2+2+1=$ $1+5+2+2=$
 $3+2+3+2=$ $3+1+3+2=$ $3+2+2+3=$
 $4+1+4+1=$ $1+4+2+3=$ $5+1+2+2=$
 $1+2+1+2=$ $4+4+1+1=$ $2+1+3+4=$

41. $3+2+2+2=$ $1+4+4+1=$ $2+3+2+1=$
 $1+3+5+1=$ $2+1+3+3=$ $3+1+1+3=$
 $2+3+1+4=$ $3+2+1+3=$ $1+3+2+4=$
 $1+3+2+1=$ $1+5+5+1=$ $4+4+1+1=$

42. Արամը հօրից ստացաւ 3 ընկոյզ, մօրից—2: Ընդամենը քանի՞ ընկոյզ ստացաւ Արամը:

43. Վարժապետը ընծայեց մի աշակերտի 4 զրիչ, իսկ միւսին—2: Ընդամենը քանի՞ զրիչ ընծայեց վարժապետը նրանց:

44. Եղբայրը քաղեց ծառից 5 խնձոր, իսկ քոյրը—2: Քանի՞ խնձոր քաղեցին նրանք միասին:

45. Ծառի վրայ նստած էին 4 կաչաղակ, նրանց միացան—3: Ընդամենը քանի՞ կաչաղակ էին նստած ծառի վրայ:

46. Մի նստարանի վրայ նստած են 5 աշակերտ, իսկ միւսի վրայ—3: Քանի՞ աշակերտ են նստած երկու նստարանի վրայ:

47. Սուրէնը մի զրպանումն ունէր 5 կոպէկ, իսկ միւս զրպանում—4: Ընդամենը քանի՞ կոպէկ նա ունէր:

48. Մի ջուլալի մէջ կար 7 փութ ալիւր, իսկ միւս ջուլալի մէջ—3 փութ: Քանի՞ փութ ալիւր կար երկու ջուլալի մէջ:

49. Պարտիզում կայ 4 տանձերի և 4 խնձորենի: Քանի՞ ծառ կայ պարտիզում:

50. Հայրս ջրաղացը տարաւ երկու հակ ցորեն. ամեն մի հակը 5 փութ էր: Քանի՞ փութ ցորեն հայրս տարաւ ջրաղացը:

51. Սաթենիկը ծաղիկներէից կապեց 4 փունջ, իսկ Շուշանիկը—5: Քանի՞ փունջ կապեցին նրանք միասին:

52. Հայրը որդուն տուեց 2 կոպէկ, իսկ մայրը—6 կոպէկ: Ընդամենը քանի՞ կոպէկ ստացաւ որդին:

53. Աղբիւրի մօտ կար 2 կով, նրանց միացան 6 հատ: Քանի՞ կով կայ աղբիւրի մօտ այժմ:

54. Մի հորթարած արածացնում էր 3 հորթ, իսկ միւսը—7: Քանի՞ հորթ էին արածացնում նրանք միասին:

55. Գիւղացին ծախեց մի սայլ խոտ 4 ուրբով, իսկ միւս սայլը—6 ուրբով: Ո՞րքան փող ստացաւ գիւղացին:

56. Ախոռում կապած են 4 սև և 5 սպիտակ ձի: Ընդամենը քանի՞ ձի է կապած ախոռում:

57. Սահակն ունի 4 տանձ, Աննան էլ նոյնքան: Քանի՞ հատ տանձ ունեն նրանք միասին:

58. Տանտիկինը հաւանոցից առաւօտեան վերցրեց 6 ձու, իսկ երեկոյեան—4: Ընդամենը քանի՞ ձու վերցրեց տանտիկինը:

59. Սուրէնն ունէր 5 հատ պատկերազարդ գիրք և 5 հատ էլ առանց պատկերների: Ընդամենը քանի՞ գիրք ունէր նա:

60. Աշակերտը գնեց 4 կոպէկի գրչածայր և 5 կոպէկի թուղթ: Ո՞րքան փող ծախեց նա:

61. Ծանապարհորդը առաջին օրը անցաւ 3 վերստ, իսկ երկրորդ օրը 5 վերստ: Քանի՞ վերստ անցաւ նա երկու օրում:

62. Արմենուհին գործեց 6 վերջով ժանեակ (հաշիւ), Երանուհին—3 վերջով, իսկ Սրբուհին—1 վերջով: Ընդա-

մենը քանի՞ վերջով ժանեակ գործեցին նրանք միասին:

63. Կար անող կինը առաջին օրը կտորեց 2 ասեղ, երկրորդ օրը—3, իսկ երրորդ օրը—4: Ընդամենը քանի՞ ասեղ կտորեց նա երեք օրում:

64. Պարտիզում կար 3 խնձորենի, 3 տանձերի և 3 սալորենի: Ընդամենը քանի՞ ծառ կար պարտիզում:

65. Գուրգէնը մի ծառի տակ գտաւ 2 խնձոր, երկրորդի տակ—4, իսկ երրորդի տակ—1: Ընդամենը քանի՞ խնձոր գտաւ նա:

66. Գիւղացին ունէր 2 տոպրակ ցորեն, 3 տոպրակ գարի և 5 տոպրակ վարսակ: Քանի՞ տոպրակ հացահատիկ ունէր նա:

3. ՀԱՆՈՒՄՆ.

67.	3—2—	7—2—	4—2—	6—2—
	4—2—	8—2—	3—2—	8—2—
	5—2—	9—2—	7—2—	5—2—
	6—2—	10—2—	9—2—	10—2—

68.	4—3—	8—3—	8—3—	4—3—
	5—3—	9—3—	5—3—	10—3—
	6—3—	10—3—	7—3—	9—3—
	7—3—	6—3—	6—3—	5—3—

69.	5—4—	9—4—	6—4—	9—2—
	6—4—	10—4—	9—4—	10—4—
	7—4—	7—4—	7—3—	10—2—
	8—4—	5—4—	8—4—	7—3—

70.	6—5—	10—5—	9—5—	7—5—
	7—5—	8—5—	10—3—	8—5—
	8—5—	10—4—	6—5—	9—3—
	9—5—	8—3—	6—4—	7—4—

71. $7-6=$ $8-6=$ $9-3=$ $10-6=$
 $8-6=$ $10-6=$ $10-6=$ $9-5=$
 $9-6=$ $8-3=$ $7-6=$ $6-3=$
 $10-6=$ $10-4=$ $10-3=$ $8-4=$

72. $8-7=$ $10-6=$ $10-4=$ $10-7=$
 $9-7=$ $10-5=$ $7-3=$ $10-6=$
 $10-7=$ $9-4=$ $9-7=$ $10-5=$
 $9-6=$ $8-2=$ $8-4=$ $10-2=$

73. $9-8=$ $9-8=$ $8-2=$ $10-2=$
 $10-8=$ $10-6=$ $9-4=$ $10-6=$
 $10-9=$ $10-5=$ $7-3=$ $10-7=$
 $9-7=$ $10-9=$ $8-4=$ $10-5=$

74. Աստղիկն ունէր 3 խնձոր. 2 հատը նա կերաւ. Քանի՞ խնձոր մնաց:

75. Ծառի վրայ նստած էին 5 ճնճղուկ. նրանցից 2 թռան: Քանի՞ ճնճղուկ մնաց ծառի վրայ:

76. Մարիամը 6 ընկոյզ ընծայ ստացաւ, 3 հատը փուշ դուրս եկաւ: Քանի՞ հատ լաւ ընկոյզ ունէր Մարիամը:

77. Կարասում կար 7 թունգի գինի, 4 թունգին ծախեցին: Քանի՞ թունգի գինի մնաց:

78. Հանդում արածում էին 8 ձի. նրանցից 3 փախան տուն: Քանի՞ ձի մնաց հանդում:

79. Գիւղացին ունէր 8 ոչխար. 5-ը ծախեց: Քանի՞ ոչխար մնաց:

80. Վարդանի զգեստի վրայ 9 կոճակ կայ. 4 հատը կորաւ: Քանի՞ կոճակ մնաց նրա զգեստի վրայ:

81. Իսկուհին ունէր 7 կոպէկ. 3 կոպէկը նա կորցրեց: Քանի՞ կոպէկ մնաց:

82. 7 արշին կտորից կարեցին երկու շապիկ. մի շապիկը դուրս եկաւ 4 արշինից: Քանի՞ արշին կտոր գնաց երկրորդ շապիկին:

83. Պետրոսը աջ ձեռի 2 մատը կտրել է դանակով: Քանի՞ մատ է մնացել անփնտռ:

84. Հաւանոցում կար 9 հաւ. աղուէսը խեղդեց 5 հաւ: Քանի՞ հաւ մնաց հաւանոցում:

85. Ներսէսն ունի 7 գրիչ. 5 հատը նա ընծայեց Պետրոսին: Քանի՞ գրիչ մնաց Ներսէսի մօտ:

86. Գիւղացին 10 ձու էր տանում քաղաք ծախելու. ճանապարհին 4 հատը կոտորուեց: Քանի՞ ձու տարաւ գիւղացին քաղաք:

87. Բօստանչին ունէր 9 գլուխ կաղամբ. 6 հատը ծախեց: Քանի՞ գլուխ կաղամբ մնաց:

88. Պարտիզում կար 8 ծառ. 6 հատը քամուց կոտորուեց: Քանի՞ ծառ մնաց պարտիզում:

89. Վահանն ունէր 10 կոպէկ. 7 կոպէկի խաղող գնեց: Քանի՞ կոպէկ մնաց նրա մօտ:

90. Ուսուցիչն ունէր 10 գրիչ. 5 հատը նա բաժանեց աշակերտներին: Քանի՞ հատ գրիչ մնաց նրա մօտ:

91. Այգեպանը տնկեց 8 հատ հաղարջի թուփ, որոնցից 4 չորացաւ: Քանի՞ թուփ մնաց:

92. Ամանը լիքը իւր 9 ֆունտ է, իսկ գոտարկ ամանը — 5 ֆունտ: Քանի՞ ֆունտ էր իւրը:

93. Տանտիկինը ունէր 10 արծաթէ զգալ, որոնցից 6 հատը ճաշի զգալ էր, իսկ մնացածը թէյի: Քանի՞ թէյի զգալ ունէր տանտիկինը:

94. Բանուորը ստացաւ 9 ուրբի. 7 ուրբին ուղարկեց իր ծնողներին: Ո՞րքան փող մնաց նրա մօտ:

95. Աշակերտն ունէր 10 կոպէկ. նա գնեց մի տետրակ և նրա մօտ մնաց 6 կոպէկ: Ի՞նչ արժէք տետրակը:

96. Զրամբարում կար 10 վեղրօ ջուր. 5 վեղրօն վերցրին: Քանի՞ վեղրօ ջուր մնաց:

4. ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ ԵՒ ՀԱՆՈՒՄՆ

97. $3+1-2=$ $7+3-4=$ $7+1-5=$
 $5+4-6=$ $6+4-5=$ $8+2-4=$

- $4+2-3=$ $8+2-7=$ $7+3-9=$
 $2+4-5=$ $9+1-4=$ $9+1-8=$
- 98.** $7+2-6=$ $6+3-2=$ $5+5-6=$
 $6+2-3=$ $4+5-6=$ $4+6-7=$
 $2+7-3=$ $7+2-5=$ $3+7-5=$
 $2+8-4=$ $2+6-4=$ $2+8-4=$
- 99.** $9-2+1=$ $8-4+5=$ $9-4+3=$
 $8-6+3=$ $9-5+2=$ $10-5+4=$
 $4-3+5=$ $5-3+6=$ $9-8+3=$
 $3-2+7=$ $4-2+7=$ $10-6+2=$
- 100.** $7-4+5=$ $9-7+5=$ $10-6+2=$
 $2-1+6=$ $8-6+4=$ $7-3+6=$
 $10-7+6=$ $9-3+2=$ $9-5+6=$
 $8-3+2=$ $7-2+3=$ $5-3+7=$
- 101.** $4+6-5=$ $4+3-7=$ $8-3+2=$
 $7-2+3=$ $8-6+3=$ $6+4-7=$
 $8+2-6=$ $5+3-4=$ $9-6+3=$
 $10-6+4=$ $7-3+6=$ $6+2-3=$
- 102.** $?+3=5$ $7+?=9$ $?-2=3$ $5-?=1$
 $?+7=10$ $4+?=10$ $?-3=4$ $9-?=4$
 $?+6=9$ $5+?=8$ $?-6=2$ $7-?=2$
 $?+5=8$ $3+?=7$ $?-4=3$ $10-?=2$
- 103.** $5-2+?$ $10-6+?$ $9-?+7$ $10=?+5$
 $8-3+?$ $8=2+?$ $6=?+3$ $10=?+3$
 $10-7+?$ $4=1+?$ $8=?+6$ $10=?+3$
 $9-6+?$ $9-5+?$ $9=?+4$ $10=?+7$
- 104.** $4=?-3$ $5=?-5$ $5=10-?$ $4=9-?$
 $2=?-5$ $2=?-3$ $4=8-?$ $5=7-?$
 $7=?-3$ $3=?-1$ $7=10-?$ $2=10-?$
 $5=?-2$ $8=?-2$ $8=9-?$ $4=10-?$

- 105.** $1+2+3+4-2=$ $10-4+2-7+5=$
 $8-2-4+2+1=$ $9-3+4-8+7=$
 $9-2-3-3+5=$ $4+5-6+7-4=$
 $10-7+4-2+4=$ $8-6+5-4+3=$

106. Բանուորն ունէր 9 ուրբի, 3 ուրբով նա կօշիկներ զնեց, իսկ 4 ուրբով—վերարկու: Քանի ուրբի մնաց նրա մօտ:

107. Աշակերտը զնեց մի մատիտ 5 կոպէկով և մի տետրակ 3 կոպէկով. խանութպանին նա տուեց 10 կոպէկանոց: Քանի կոպէկ նա խանութպանից յետ ստացաւ:

108. Հայրս ունէր 9 օրավար հող, 4 օրավարում նա ցորեն ցանեց, 2 օրավարում—գարի: Քանի օրավար հող մնաց առանց ցանելու:

109. Տանտիկինը ունէր 10 սագ, 2 սագը նա մորթեց, 3 հատը ծախեց և մի զոյգն էլ աղուէսը խեղդեց: Քանի սագ մնաց տանտիկնոջը:

110. Հայկը մի ծառի տակից գտաւ 8 խնձոր, իսկ միւս ծառի տակից—2 հատ, դրանցից 4 հատը նա կերաւ: Քանի խնձոր մնաց նրան:

111. Գիւղացին տարաւ քաղաք 7 սպիտակ և 3 թուխ ոչխար, դրանցից 8 հատը նա ծախեց: Քանի ոչխար մնաց գիւղացուն:

112. Հայրս վարձեց մի բանուոր 8 շաբաթով, 4 շաբաթում նա հաճար էր կասելու, 1 շաբաթում—ցորեն, իսկ մնացած ժամանակը գարի էր հնձելու: Քանի շաբաթում նա հնձելու էր գարին:

113. Ուսուցիչը տուեց աշակերտին նախ 5 թերթ թուղթ, իսկ յետոյ էլի—4 թերթ, 7 թերթից նա մի տետր կարեց: Քանի թերթ թուղթ մնաց:

114. Աղախինը զնեց 2 կոպէկի ալիւր և 5 կոպէկի աղ, խանութպանին տուեց 10 կոպէկանոց մի արծաթ փող: Քանի կոպէկ յետ ստացաւ նա:

115. Գիւղացու կինը մի թփից քաղեց 5 ֆունտ հաղարջ, իսկ միւսից—4 ֆունտ, այդ հաղարջից 3 ֆունտը

պահեց երեխաների համար, իսկ մնացածը ծախեց: Քանի ֆունտ հաղարջ ծախեց նա:

116. Հայրը իւր աւագ որդուն տուեց 6 կոպէկ, իսկ փոքր որդուն—4 կոպէկ. նրանք 5 կոպէկի շաքարեղէն գնեցին: Քանի կոպէկ մնաց նրանց մօտ:

117. Կարասում կար 10 թունգի զինի. վերջըին 8 թունգի: Քանի թունգի զինի են լցնելու կարասի մէջ, որպէսզի 7 թունգի դառնայ:

118. Մրգավաճառն ունէր 10 հատ սեխ. մէկին նա ծախեց 5 հատ, իսկ միւսին—3: Քանի սեխ մնաց նրա մօտ:

119. Տանտիկինը առաջին անգամ հաւանոցից վերցրեց 3 ձու, իսկ երկրորդ անգամ—7 հատ. 5 հատը նա խաշեց: Քանի հատ հում ձու մնաց:

120. Մի մարդում կար 9 վարունգ, առաջին օրը քաղեցին 5 հատ, իսկ երկրորդ օրը—3: Քանի վարունգ մնաց մարդում:

121. Երկու աշակերտ միասին լուծելու էին 10 խնդիր. առաջինը լուծեց 3, իսկ երկրորդը—2: Քանի խնդիր մնաց առանց լուծելու:

122. Մեր կատուն ունէր 5 ձագ. 1 հատը սատկեց, իսկ մի զոյգը ընծայեցին մեր հարեանին: Քանի ձագ մնաց:

123. Սուրէնն ունէր 10 կոպէկ. առաջին օրը նա ծախեց 3 կոպէկ, իսկ երկրորդ օրը—5: Քանի կոպէկ մնաց նրան:

124. Ճանապարհորդը 10 վերստ տարածութիւն անցաւ. 4 վերստը անցաւ կառքով, 4 վերստը ձիով, իսկ մնացածը ոտով: Քանի վերստ անցաւ նա ոտով:

125. Մի մարդից քաղեցին 4 վարունգ, իսկ միւսից—5. 6 հատը ծախեցին: Քանի վարունգ մնաց:

126. Մայրս ունէր 10 ուռլի, 3 ուռլով նա զլխարկ գնեց, իսկ 5 ուռլով—մի զգեստ: Քանի ուռլի մնաց նրան:

127. Մանրավաճառը ստացաւ 10 փութ ապրանք, որից 3 փութը շաքար էր, 4 փութը ալիւր, իսկ մնացածը—աղ: Քանի փութ աղ ստացաւ նա:

5. ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

128. Մի գրպանում ունեմ 3 ընկոյզ, իսկ միւսում—2 ընկոյզ աւելի: Քանի՞ ընկոյզ ունեմ միւս գրպանում:

129. Մարիամն ունի 3 զրիչ, իսկ Արտաշէսը—3 զրիչ աւելի: Քանի՞ զրիչ ունի Արտաշէսը:

130. Գիւղացին ունի 4 ոչխար և 3-ով աւելի կով: Քանի կով ունի գիւղացին:

131. Ալիւրով լի տոպրակը 5 փութ է, իսկ ցորենով լի տոպրակը 3 փութ աւելի է: Քանի փութ է ցորենով լի տոպրակը:

132. Գոմում կապած են 6 կով և 3-ով աւելի ձի: Քանի՞ ձի է կապած գոմում:

133. Եղբայրը 6 տարեկան է, իսկ քոյրը 2 տարով մեծ է: Քանի՞ տարեկան է քոյրը:

134. Մի լիմոնն արժէ 6 կոպէկ, իսկ նարինջը—2 կոպէկ թանգ: Քանի կոպէկ արժէ նարինջը:

135. Գիւղից մինչև գետի ափը 3 վերստ է, իսկ գիւղից մինչև անտառը 4 վերստ աւելի է: Քանի վերստ է գիւղից մինչև անտառը:

136. Կաղնի գերանը 7 արշին է, իսկ եղնու գերանը 2 արշին նրանից երկար է: Քանի արշին է եղնու գերանը:

137. Կաւէ ամանը 4 ֆունտ է, իսկ պղինձը 5 ֆունտ ծանր է: Քանի ֆունտ է պղինձը:

138. Ճանճն ունի 6 ոտ. սարդն ունի ճանճից 2 ոտ աւելի, իսկ խեցգետինը—սարդից 2 ոտ աւելի: Քանի ոտ ունի խեցգետինը:

139. Սարդն ունի 8 ns, իսկ ճանճը—2 ns պակաս: Քանի ns ունի ճանճը:

140. Ներսէսը բռնեց 9 ձուկ, իսկ Մովսէսը—3 ձուկ պակաս: Քանի ձուկ բռնեց Մովսէսը:

141. Մեր կատուն 10 տարեկան է, իսկ շնիկը—4 տարով փոքր է: Քանի տարեկան է շնիկը:

142. Պահարանի առաջին դարակում կայ 8 գիրք, իսկ միւսում—5 գիրք պակաս: Քանի գիրք կայ երկրորդ դարակում:

143. Դպրոցում կար 10 աշակերտ և 5-ով պակաս աշակերտուհի: Քանի աշակերտուհի կար դպրոցում:

144. Պարտիզում կար 6 տանձեների, իսկ խնձորենիները 2-ով պակաս էին: Քանի խնձորենի կար պարտիզում:

145. Գաբրիելը 9 տարեկան է, իսկ Միքայելը—4 տարով փոքր է: Քանի տարեկան է Միքայելը:

146. Ալիւրի ֆունտն արժէ 6 կոպէկ, իսկ ցորենի ֆունտը—2 կոպէկ էժան: Ո՞րքան արժէ ցորենի ֆունտը:

147. Քաղաքից մինչև գիւղը 10 վերստ է, իսկ ամառանոցներից մինչև գիւղը 4 վերստ պակաս է: Քանի վերստ է ամառանոցներից մինչև գիւղը:

148. Գնեցին երկու պարան. մի պարանը 9 արշին էր, իսկ միւսը—5 արշին կարճ էր: Քանի արշին էր միւս պարանը:

149. Մի ջուլ ցորենը 6 փութ է, իսկ մի ջուլ վարսակը—2 փութ թեթեւ է: Քանի փութ է մի ջուլ վարսակը:

150. Պետրոսի աջ ձեռքում կայ 5 ընկոյզ, իսկ ձախ ձեռքում—3 ընկոյզ աւելի: Քանի ընկոյզ կայ ձախ ձեռքում:

151. Կատուն ապրում է 10 տարի, իսկ նապաստակը ապրում է կատուից 2 տարի պակաս. ճագարը ապրում է նապաստակից 2 տարի պակաս, իսկ մուկը—3 տարի նապաստակից պակաս: Քանի տարի է ապրում մուկը:

152. Ո՞ր երկու թուերից կարելի է ստանալ՝ 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10:

153. Վերածել երեք թուի՝ 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10:

154. Ի՞նչ թուի պէտք է աւելացնել 8, 5, 3, 4, 6, որպէսզի ստացուի՝ 10, 9:

155. Ի՞նչ թուի պէտք է աւելացնել 2, 3, 4, 5, 6, որպէսզի ստացուի 7, 8:

156. 8-ը պակսեցնել 3-ով, 7-ը—5-ով, 9-ը—6-ով:

157. Պետրոսը հնձեց 4 խուրձ ցորեն, իսկ Պողոսը—2 խուրձ աւելի: Քանի խուրձ ցորեն հնձեցին նրանք միասին:

158. Հայրը տուեց որդուն 7 կոպէկ, իսկ աղջկանը—4 կոպէկ պակաս: Քանի կոպէկ ստացան նրանք միասին:

159. Մի նստարանի վրայ նստած են 6 աշակերտ, իսկ միւսի վրայ—3 աշակերտ պակաս: Քանի աշակերտ է նստած երկու նստարանի վրայ:

160. Գիւղացին ունէր 10 ոչխար. մէկին նա ծախեց 6 ոչխար, իսկ մի ուրիշին—4 ոչխար պակաս: Քանի ոչխար մնաց գիւղացու մօտ:

161. Տիգրանը առաջին անգամ բռնեց 5 թիթեռ, երկրորդ անգամ—3 թիթեռ պակաս, իսկ երրորդ անգամ—1 թիթեռ աւելի, քան երկրորդ անգամ: Ընդամենը քանի թիթեռ բռնեց Տիգրանը:

162. Մի մշակը հնձեց 10 խուրձ ցորեն, երկրորդը—4 խուրձ պակաս, իսկ երրորդը—3 խուրձ երկրորդից պակաս: Քանի խուրձ ցորեն հնձեց երրորդ մշակը:

163. Զամբիւղում կար 10 խնձոր. Հայկը վերցրեց 4 հատ, Ասողիկը—3 հատ պակաս, իսկ Մանեակը—այնքան, որքան Հայկը: Քանի խնձոր մնաց զամբիւղում:

164. Շուշանիկը 10 տարեկան է, Գոհարիկը 3 տարով նրանից փոքր է, իսկ Ասողիկը 2 տարով Գոհարիկից է փոքր: Քանի տարեկան է Ասողիկը:

165. Առաջին նստարանի վրայ նստած են 2 աշակերտ, երկրորդի վրայ—3 աշակերտ աւելի, իսկ երրորդի վրայ—4-ով երկրորդից պակաս: Քանի աշակերտ էր նստած երեք նստարանի վրայ:

166. Կօշկակարը կարեց առաջին շաբաթը 5 զոյգ կօշիկ, իսկ երկրորդ շաբաթը—3 զոյգ պակաս, այդ կօշիկներից 6 զոյգը նա ծախեց: Քանի զոյգ կօշիկ մնաց նրա մօտ:

167. Եղբայրն ունի 7 գրիչ, իսկ քույրը—3: Քրոջ գրիչը քանի՞տով է պակաս:

168. Տան բարձրութիւնը 9 արշին է, իսկ գոմինը—6 արշին: Քանի՞ արշինով տունը գոմից բարձր է:

169. Արշակի մի զրպանում կայ 8 կոպէկ, իսկ միւս զրպանում—3 կոպէկ պակաս: Քանի՞տով մի զրպանի փողը աւելի է երկրորդից:

170. Եղբայրը 9 տարեկան է, իսկ քույրը—5: Քանի՞ տարով քույրը եղբորից փոքր է:

171. Մի տախտակը 10 արշին է, իսկ միւսը—7 արշին: Ո՞րն է սրանցից կարճը և քանիտով է կարճ:

6. ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄՆ

Բազմապատկել կը նշանակէ կրկնել (վերցնել) մի քիւք մի քանի անգամ. օրինակ՝ 2-ը վերցնել երեք անգամ կը լինի 6:

Բազմապատկման նշանն է $\times$

Բազմապատկումն է կարճ գումարումն. փոխանակ $2+2+2=6$ մենք գրում ենք $2 \times 3=6$:

172. $1 \times 1=$	$5 \times 1=$	$9 \times 1=$	$3 \times 2=$
$2 \times 1=$	$6 \times 1=$	$10 \times 1=$	$4 \times 2=$
$3 \times 1=$	$7 \times 1=$	$1 \times 2=$	$5 \times 2=$
$4 \times 1=$	$8 \times 1=$	$2 \times 2=$	$3 \times 2=$

173. $1 \times 3=$	$2 \times 4=$	$1 \times 7=$	$2 \times 5=$
$2 \times 3=$	$1 \times 5=$	$1 \times 8=$	$5 \times 2=$
$3 \times 3=$	$2 \times 5=$	$1 \times 9=$	$2 \times 4=$
$1 \times 4=$	$1 \times 6=$	$1 \times 10=$	$4 \times 2=$

174. Մշակը մի ամսում ստացաւ 4 ռուբլի: Որքան կը ստանայ նա 2 ամսում:

175. Հացի ֆունտն արժէ 2 կոպէկ: Ի՞նչ արժէ 4 ֆունտ հացը:

176. Մի պատուհանը ունի 3 ապակի: Քանի՞ ապակի ունի 3 պատուհանը:

177. Անահիտը գնեց 4 խնձոր, հատը 2 կոպէկով: Ո՞րքան փող ծախսեց նա:

178. Բրուտը մի օրում շինում է 2 փարչ: Քանի՞ փարչ կարող է շինել նա 5 օրում:

179. Մի նստարանի վրայ նստած են 2 աշակերտ: Քանի՞ աշակերտ է նստած 5 նստարանի վրայ:

180. Մի սաժէնը 3 արշին է: Քանի՞ արշին է 2 սաժէնը:

181. Մի լօտը 3 մսխալ է: Քանի՞ մսխալ է 2 լօտը:

182. Աղի ֆունտն արժէ 2 կոպէկ: Ի՞նչ արժէ 5 ֆունտ աղը:

183. Ո՞րքան կը ստացւի, եթէ 2-ը կրկնենք 3 անգամ. 3-ը կրկնենք 3 անգամ. 4-ը կրկնենք 2 անգամ:

184. 3-ը վերցնել 3 անգամ. 2-ը վերցնել 5 անգամ. 3-ը վերցնել 3 անգամ:

185. 2-ը բազմապատկել 4-ով. 2-ը բազմապատկել 5-ով, 3-ը բազմապատկել 2-ով, 3-ը բազմապատկել 3-ով:

186. Մեր պարտիզում կայ 2 յորու ծառ. ամեն մի ծառի վրայ նսած են 3 ծիծեռնակ: Քանի՞ ծիծեռնակ է նսած բոլոր ծառերի վրայ:

187. Նարինջի հատը արժէ 5 կոպէկ: Ո՞րքան կարժենայ 2 հատը:

188. Պարտիզում կայ 3 նստարան, ամեն մի նստարանի վրայ նստած են 3 երեխայ: Քանի՞ երեխայ է նստած բոլոր նստարանների վրայ:

189. Պահարանն ունի 2 դարակ. ամեն մի դարակի վրայ կայ 4 զիրք: Քանի՞ զիրք կայ պահարանում:

190. Տիգրանը ունի 3 հատ 3 կողեկանոց: Քանի կողեկ ունի Տիգրանը:

191. Աղախինը ամսական ստանում է 5 ռուբլի: Ո՞րքան կըստանայ 2 ամսում:

192. Մի բաժակ կաթն արժէ 4 կողեկ: Ո՞րքան կարժենայ 2 բաժակը:

193. Գնեցին 4 ֆունտ թէյ, ֆունտը 2 ռուբլով: Ո՞րքան վճարեցին այդ թէյի համար:

194. Պայտառը պայտեց 2 ձի: Քանի պայտ գործածեց նա:

195. Սուրէնը ունի 2 գրիչ, իսկ Լուսիկը—2 անգամ աւելի: Քանի՞ գրիչ ունի Լուսիկը:

196. Գիւղացին ունի 2 կով և 3 անգամ աւելի ոչխար: Քանի՞ ոչխար ունի գիւղացին:

197. Մատիան արժէ 3 կողեկ, իսկ տետրակը—3 անգամ աւելի: Ի՞նչ արժէ տետրակը:

198. Աշխէնը 2 տարեկան է, իսկ Լևոնը 5 անգամ մեծ է: Քանի՞ տարեկան է Լևոնը:

199. Ալիւրի փութն արժէ 3 ռուբլի, իսկ շաքարի փութը—3 անգամ թանկ: Ի՞նչ արժէ շաքարի փութը:

200. Մի սենեակն ունի 4 պատուհան, իսկ երկրորդը—2 անգամ աւելի: Քանի պատուհան ունի երկրորդ սենեակը:

201. Երուանդն ունի 3 թերթ սպիտակ թուղթ և 3 անգամ աւելի մոխրագոյն թուղթ: Քանի թերթ մոխրագոյն թուղթ ունի նա:

202. Առաջին նստարանի վրայ նստած են 4 աշակերտ, իսկ երկրորդի վրայ—2 անգամ աւելի: Քանի աշակերտ է նստած երկրորդ նստարանի վրայ:

203. Մի արշին մահուղն արժէ 2 ռուբլի, իսկ մի արշին թաւիշն արժէ 4 անգամ թանկ: Ո՞րքան արժէ մի արշին թաւիշը:

204. Վարսենիկն ունի 2 տանձ, իսկ Սիրանոյշը—5 անգամ աւելի: Քանի տանձ ունի Սիրանոյշը:

205. Զինորսը բռնեց 2 իշխան և 5 անգամ աւելի կողակ: Քանի կողակ բռնեց նա:

7. ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ, ՀԱՆՈՒՄՆ ԵՒ ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄՆ.

$$\begin{array}{lll} 206. & 2 \times 3 + 2 = & 2 \times 5 - 4 = & 2 \times 4 + 2 = \\ & 3 \times 2 + 3 = & 2 \times 3 + 4 = & 9 \times 1 - 4 = \\ & 2 \times 4 - 2 = & 1 \times 5 + 5 = & 2 \times 2 + 2 = \\ & 3 \times 3 - 6 = & 5 \times 2 - 5 = & 3 \times 3 - 7 = \end{array}$$

$$\begin{array}{lll} 207. & 4 \times 2 - 4 = & 3 \times 2 - 6 = & 4 \times 2 + 2 = \\ & 7 \times 1 - 6 = & 2 \times 2 + 4 = & 3 \times 3 - 3 = \\ & 8 \times 1 + 2 = & 1 \times 9 - 5 = & 5 \times 2 - 4 = \\ & 2 \times 5 - 7 = & 2 \times 4 - 3 = & 1 \times 7 + 3 = \end{array}$$

$$\begin{array}{lll} 208. & 2 \times 4 + 2 = & 2 \times 3 + 4 = & 3 \times 3 - 4 = \\ & 1 \times 10 - 6 = & 2 + 5 - 6 = & 1 \times 6 + 3 = \\ & 4 + 2 - 3 = & 4 \times 2 + 1 = & 3 \times 2 + 3 = \\ & 2 \times 2 + 5 = & 3 \times 2 - 5 = & 4 \times 2 - 5 = \end{array}$$

$$\begin{array}{lll} 209. & 2 \times 4 - 2 - 3 = & 4 \times 2 - 6 + 3 = & 2 \times 3 + 3 + 1 = \\ & 3 \times 2 + 4 - 6 = & 10 \times 1 - 5 + 2 = & 4 \times 2 - 2 - 2 = \\ & 3 \times 3 + 1 - 5 = & 4 \times 2 + 2 - 6 = & 2 \times 4 - 5 + 3 = \\ & 5 + 2 - 4 + 2 = & 1 \times 7 + 2 - 5 = & 3 \times 3 + 1 - 6 = \end{array}$$

$$\begin{array}{lll} 210. & 9 \times 1 - 7 + 4 = & 3 \times 1 + 7 - 6 = & 6 \times 1 + 3 - 7 = \\ & 2 \times 3 + 4 - 6 = & 3 \times 3 - 3 - 3 = & 2 \times 4 - 2 - 2 = \\ & 3 \times 3 - 7 + 4 = & 1 \times 5 + 2 - 6 = & 3 \times 1 + 5 - 4 = \\ & 5 \times 2 - 6 + 3 = & 4 \times 2 + 1 - 5 = & 5 \times 2 - 6 + 3 = \end{array}$$

211. Հայրս գնեց 2 կիտրոն, հատը 4 կողեկով, և մրգավաճառին տուեց 10 կողեկանոց: Քանի կողեկ յետ ստացաւ հայրս:

212. Աշակերտը գնեց 2 մատիտ, հատը 3 կողեկով, 2 կողեկի էլ գրիչ: Ո՞րքան փող ծախսեց նա:

213. Քսակում կայ 2 հատ թուղթ փող 3 ուռլիանոց և 1 հատ մի ուռլիանոց: Ո՞րքան փող կայ քսակում:

214. Յանկապատ շինելու համար հարկաւոր է 10 հատ սիւն. մենք ունենք մի գերան, որից դուրս է գալիս 3 հատ սիւն: Քանի հատ սիւն կը պակսի:

215. Տանտիկինը գնեց 5 զոյգ աւել. 3 հատը էշը կերաւ: Քանի աւել մնաց:

216. Գնեցին 2 ֆունտ հաց, ֆունտը 3 կոպէկով, և 2 ֆունտ աղ, ֆունտը 2 կոպէկով: Ո՞րքան փող ծախսեցին:

217. Մի մարդ գնեց մի ոչխար 3 ուռլով և 2 հորթ, հատը 3 ուռլով: Ո՞րքան փող ծախսեց նա:

218. Հայկը 10 տարեկան է, Արմենակը նրանից 7 տարով փոքր է, իսկ Լևոնը 3 անգամ Արմենակից փոքր է: Քանի տարեկան է Լևոնը:

219. Վարդանոյշը 10 կոպէկ ունէր. նա գնեց 2 կոճ թել, հատը 2 կոպէկով, մի մատնոց 2 կոպէկով և մի կոպէկի էլ ասեղ: Քանի կոպէկ մնաց Վարդանոյշի մօտ:

220. Աջ գրպանումս կայ 3 հատ 3 կոպէկանոց, իսկ ձախ գրպանումս — 2 հատ 2 կոպէկանոց: Քանիսով աջ գրպանիս փողերը աւելի են ձախ գրպանիս փողերից:

221. Սենեակի պատերը թղթելու համար գնեցին մի քանի թոփ պատառ, ամեն մի պատի համար գործածեցին 2 թոփ, որից յետոյ մնաց 2 թոփ: Քանի թոփ պատառ էին գնել:

222. Տատը իր թոռներին ղեղձ բաժանեց, 2 տղան ստացան երկ-երկու հատ, իսկ աղջիկը նրանցից 2 անգամ աւելի: Քանի ղեղձ ստացաւ աղջիկը:

223. Գոհարիկը քաղեց 2 վարունգ, Մանեակը — 3 անգամ աւելի, իսկ Աստղիկը — 3 հատ Մանեակից աւելի: Քանի վարունգ քաղեց Աստղիկը:

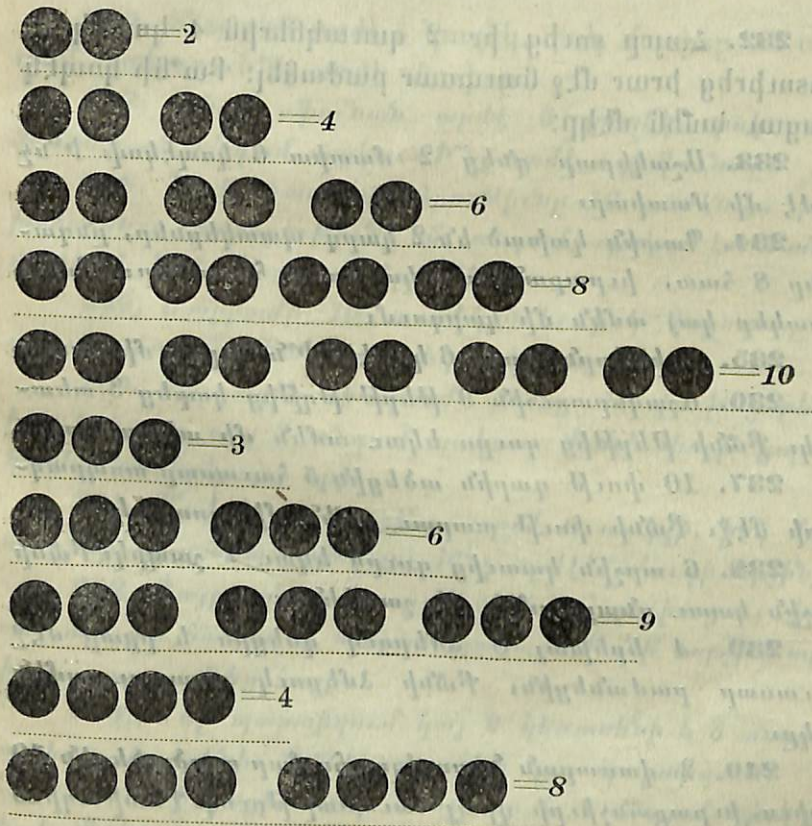
224. Մեղուաբոյժը երեք փեթակից հանեց 9 ֆունտ մեղր. առաջին փեթակից հանեց 2 ֆունտ, իսկ երկրորդից — 3 անգամ աւելի: Քանի ֆունտ մեղր հանեց նա եր-

րորդ փեթակից:

225. Մեր բակում կայ երկու ջրհոր, մէկի խորութիւնն է 3 արշին, իսկ միւսինը — 3 անգամ աւելի: Քանի արշին աւելի խորն է երկրորդ ջրհորը:

8. ԲԱԺԱՆՈՒՄՆ.

Բաժանել կը նշանակէ թիւը վերածել հաւասար մասերի կամ իմանալ, քանի անգամ մի թիւը պարունակում է միւսում: Օրինակ՝ 8-ը բաժանել 2-ի վրայ կը նշանակէ իմանալ, քանի երկու ունի 6-ը: Բաժանման նշանն է երկու կէս : Օրինակ՝ $6:2=3$, կարգում ենք այսպէս՝ 6-ը բաժանած երկուսի վրայ կը ստանանք 3, կամ 6-ը պարունակում է իր մէջ երկու հաս երեք:

226. 2:1— 6:1— 10:1— 5:5—
3:1— 7:1— 2:2— 6:6—
4:1— 8:1— 3:3— 7:7—
5:1— 9:1— 4:4— 8:8—

227. 9:9— 6:2— 6:2— 5:5—
10:10— 8:2— 9:3— 10:5—
2:2— 10:2— 4:4— 10:1—
4:2— 3:3— 8:4— 10:10—

228. Քանի երկու ունի՝ 4, 6, 8, 10:

229. Քանի երեք ունի՝ 3, 6, 9:

230. Քանի չորս ունի՝ 4, 8:

231. Քանի հինգ ունի՝ 5, 10:

232. Հայրը տուեց իր 2 զաւակներին 4 կոպէկ եւ պատուիրեց իրար մէջ նաւասար բաժանել: Քանի կոպէկ ստացաւ ամեն մէկը:

233. Աշակերտը գնեց 2 մատիտ 6 կոպէկով: Ի՞նչ արժէ մի մատիտը:

234. Պատին կախած են 2 կարգ պատկերներ, ընդամենը 8 հատ, իւրաքանչիւր կարգում հաւասար: Քանի պատկեր կայ ամեն մի կարգում:

235. 3 խնձորն արժէ 6 կոպէկ: Ի՞նչ արժէ մի հատը:

236. Աշակերտուհին 9 թերթ թղթից կարեց 3 տետրակ: Քանի թերթից դուրս եկաւ ամեն մի տետրակը:

237. 10 փութ գարին ածեցին 5 հաւասար տոպրակներ մէջ: Քանի փութ տարաւ ամեն մի տոպրակը:

238. 6 արշին կտաւից դուրս եկաւ 2 շապիկ: Քանի արշին կտաւ գնաց ամեն մի շապիկին:

239. 4 երեխայ 8 ձմերուկ գնեցին և իրար մէջ հաւասար բաժանեցին: Քանի ձմերուկ ստացաւ ամեն մէկը:

240. 2 վառարան նորոգելու համար գործածեցին 10 աղիւս, իւրաքանչիւրի վրայ հաւասար թուով: Քանի աղիւս

գնաց ամեն մի վառարանի համար:

241. 2 ընկեր գտան 10 կոպէկ և իրար մէջ հաւասար բաժանեցին: Քանի կոպէկ ստացաւ ամեն մէկը:

242. Այգեպանը 3 տղի 9 խնձոր տուեց և պատուիրեց իրար մէջ հաւասար բաժանել: Քանի խնձոր ստացաւ ամեն մէկը:

243. 6 արշին երկարութիւն ունեցող պախտակը 3 հաւասար մաս արին: Ի՞նչ երկարութեան էր ամեն մի կտորը:

244. 2 փութ բրինձը արժէ 10 ուրբի: Ո՞րքան արժէ մի փութը:

245. 3 ֆունտ թէյը արժէ 9 ուրբի: Ո՞րքան կարժենայ 1 ֆունտը:

246. Տեսրակն արժէ 6 կոպէկ, իսկ մասիսը—2 անգամ պակաս: Ի՞նչ արժէ մասիսը:

247. Այլիւրի ֆունտն արժէ 6 կոպէկ, իսկ աղի ֆունտը—3 անգամ պակաս: Ի՞նչ արժէ աղի ֆունտը:

248. Շամի ծառի բարձրութիւնը 10 սաժէն է, իսկ խնձորենու բարձրութիւնը 5 անգամ պակաս է: Քանի սաժէն է խնձորենու բարձրութիւնը:

249. Մարիամը 10 տարեկան է, իսկ Գալուստը 2 անգամ փոքր է: Քանի տարեկան է Գալուստը:

250. Գիւղացին մի օրում կասեց 10 փութ ցորեն, իսկ երկրորդ օրը 2 անգամ պակաս: Քանի փութ ցորեն կասեց նա երկրորդ օրը:

251. Մախմուրի արշինը արժէ 6 ուրբի, իսկ մահուդինը—2 անգամ պակաս: Ի՞նչ արժէ մահուդի արշինը:

252. Հայրս գնեց 9 արշին մահուդի չուխացու, իսկ արխալուխի համար 3 անգամ պակաս: Քանի արշին արխալուղացու գնեց հայրս:

253. Մեր պարտիզում կայ 9 կեռասների և 3 անգամ պակաս սալորենի: Քանի սալորենի կայ պարտիզում:

254. Գիւղացին ունի 8 ոչխար և 4 անգամ պակաս կով: Քանի կով ունի գիւղացին:

255. Եղբայրը 9 տարեկան է, իսկ քոյրը 3 անգամ փոքր է: Քանի տարեկան է քոյրը:

256. Մի մարգագետնից հնձեցին 10 սալ խոտ, իսկ միւսից—5 անգամ պակաս: Քանի սալ խոտ հնձեցին միւս մարգագետնից:

257. Աղի ճուղն արժէ 2 կոպէկ: Քանի ճուղն աղ կարելի է գնել 6 կոպէկի:

258. Մատիտի հատն արժէ 3 կոպէկ: Քանի մատիտ կարելի է գնել 6 կոպէկի:

259. Սալորի ֆունտն արժէ 3 կոպէկ: Քանի ֆունտ սալոր կարելի է գնել 9 կոպէկի:

260. Երկաթուղու գնացքը մի ընդունում անցնում է 1 վերստ: Քանի վերստ կանցնի նա 5 ընդունում:

261. Մահուղի արշինը արժէ 4 ուրբի: Քանի արշին մահուղ կարելի է գնել 8 ուրբով:

262. Տետրակն արժէ 5 կոպէկ: Քանի տետրակ կարելի է գնել 10 կոպէկի:

263. Դասարանում կայ 10 աշակերտ. ամեն մի նստարանի վրայ նստած են 2 հոգի: Քանի նստարան կայ դասարանում:

264. Մեր տանը կար 9 ֆունտ շաքար, ամեն մի շաքարում գործածեցինք 3 ֆունտ: Քանի շաքարում վերջացրինք բոլոր շաքարը:

265. Մի սաժէնը 3 արշին է: Քանի սաժէն է 9 արշինը:

266. Մի լօտը 3 մսխալ է: Քանի լօտ է 6 մսխալը:

267. Նարնջի հատն արժէ 5 կոպէկ: Քանի նարնջ կարելի է գնել 10 կոպէկի:

268. Մի կոպէկի տալիս են 2 գրիչ: Քանի կոպէկով կըտան 10 գրիչ:

269. Բանուորը օրական ստանում է 2 ուրբի: Քանի օրում կըստանայ նա 8 ուրբի:

270. Մի շապիկը գուրս է գալիս 2 արշին քաթանից: Քանի շապիկ գուրս կըգալ 8 արշին քաթանից:

271. Մի բլիթն արժէ 1 կոպէկ: Քանի բլիթ կարելի է գնել 9 կոպէկի:

272. Մի թերթ թուղթն արժէ 1 կոպէկ: Քանի թերթ թուղթ կարելի է գնել 10 կոպէկի:

273. Պողոսն ունի 9 գրիչ, իսկ Պետրոսը—3: Պողոսի գրիչը քանի անգամ անելի է Պետրոսի գրիչներից:

274. Շաքարի փուխը 8 ուրբի է, իսկ ալիւրի փուխը —2 ուրբի: Քանի անգամ պակաս արժէ ալիւրի փուխը շաքարից:

275. Արտաշէսը 10 տարեկան է, իսկ Շուշանիկը—5 տարեկան: Քանի անգամ Շուշանիկը փոքր է Արտաշէսից:

276. Ես ունեմ 6 կոպէկ, իսկ քոյրս—2: Քանի անգամ քոյս փոքր պակաս է իմ փողից:

277. Խանութում կար 5 փուխ ալիւր և 10 փուխ շաքար: Քանի անգամ ալիւրը պակաս էր շաքարից:

278. Սարգն ունի 8 ոտ, իսկ մուկը—4: Քանի անգամ պակաս ոտ ունի մուկը:

279. Գիւղացին ունի 10 ոչխար և 2 այծ: Քանի անգամ այծերը պակաս են ոչխարներից:

280. Պարտիզում կայ 9 խնձորենի և 3 տանձենի: Քանի անգամ տանձենիները պակաս են խնձորենիներից:

281. Դասարանում կային 10 աշակերտ և 5 աշակերտուհի: Քանի անգամ աշակերտուհիները պակաս էին աշակերտներից:

282. Ես ունեմ 8 ուրբի, կէսը ծախսեցի: Քանի ուրբի մնաց:

283. Արտաշէսն ունէր 8 խնձոր, կէսը ընծայեց իր քրոջը: Քանի խնձոր մնաց նրա մօտ:

284. Ի՞նչի է հաւասար 6-ի, 8-ի, 10-ի կէսը:

285. Խանութպանն ունէր 10 ֆունտ մոմ, կէսը ծախեց: Քանի ֆունտ մոմ ծախեց նա:

286. Ալլափը ունէր 6 փուխ գարի. երբորդ մասը

ծախեց: Քանի փութ զարի ծախեց նա:

287. Ի՞նչի է հաւասար 3-ի, 6-ի, 9-ի մի երրորդ մասը:

288. Գիւղացին քաղաք բերեց 9 սալ խոտ. մի երրորդ մասը ծախեց: Քանի սալ խոտ ծախեց նա:

289. Դասարանում կար 6 աշակերտ, մի երրորդ մասը հիւանդացաւ: Քանի աշակերտ հիւանդացաւ:

290. Գիւղացու կինը ծախեց 8 ուլբուլ հաւ, այդ փողերի մի չորրորդ մասով չիթ գնեց: Քանի ուլբուլ չիթ գնեց նա:

291. Ի՞նչի է հաւասար 4-ի, 8-ի մի չորրորդ մասը:

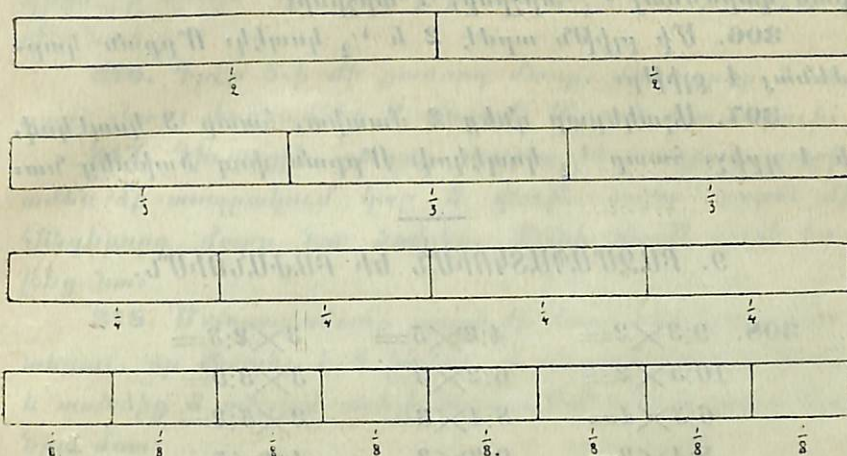
292. Գիւղացին ունէր 4 ձի, մի քառորդը ծախեց: Քանի ձի ծախեց նա:

293. Մենք ունէինք 10 ֆունտ մեղր, մի հինգերորդական մասը կերանք: Քանի ֆունտ մեղր կերանք:

294. Տանտիկինը գնեց 10 ձու, մի հինգերորդական մասը փչացած էր: Քանի ձու էր փչացած:

295. Տակառում կար 9 վեղրօ ջուր. մի երրորդ մասը վերցրինք: Քանի վեղրօ ջուր վերցրինք:

Ամեն մի առարկայ (միութիւն) կարելի է բաժանել երկու հաւասար մասի, կամ կիսել, բաժանել երեք հաւասար մասի, 4 հաւասար մասի, 5, 6, 7, 8, 9, 10 եւ այլ հաւասար մասերի: Երբ ամբողջ առարկան կիսում ենք, կամ բաժանում երկու հաւասար մասի, այն ժամանակ խաւանջիւր կէսը ձեւակերպում ենք այսպէս՝ $\frac{1}{2}$, այսինքն միութիւնը բաժանած երկու մասի: Երբ ամբողջ միութիւնը բաժանում ենք երեք հաւասար մասի, այն ժամանակ մի երրորդ մասը ձեւակերպում ենք այսպէս՝ $\frac{1}{3}$, այսինքն միութիւնը բաժանած երեք մասի: Երբ ամբողջ միութիւնը բաժանում ենք 4 մասի, այն ժամանակ ամեն մի չորրորդ (կառօղ) մասը ձեւակերպում ենք այսպէս՝ $\frac{1}{4}$, այսինքն միութիւնը բաժանած 4 մասի եւ այլն:

Առաջին ձողիկը բաժանած է երկու մասի, երկրորդ ձողիկը բաժանած է երեք մասի, երրորդ ձողիկը՝ 4 մասի եւ չորրորդ ձողիկը՝ 8 մասի:

296. Մի ֆունտ թէյը բաժանեցէք 2, 4, 8 հաւասար մասերի:

297. Կարգացէք հետեւեալ թուերը՝ $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{8}$:

298. Քանի կէս, քառորդ, ութերորդ մաս ունի մի ֆունտը:

299. Տիգրանը կէս թերթ թուղթ տուեց Արշակին, իսկ միւս կէսը տուեց Արամին: Քանի թերթ թուղթ տուեց Տիգրանը նրանց:

300. $\frac{1}{4}$ ֆունտ թէյը գործածեցին մի շաքարիում: Քանի շաքարիում կը գործածեն 1 ֆունտ թէյը:

301. $\frac{1}{8}$ ֆունտ ալիւրից դուրս է գալիս 1 հաց: Քանի հաց դուրս կը գայ 1 ֆունտ ալիւրից:

302. Մի արշին չիթն արժէ 8 կոպէկ: Ի՞նչ կարժեհայ $\frac{1}{2}$ արշինը, $\frac{1}{4}$ արշինը, $\frac{1}{8}$ արշինը:

303. Մի ֆունտ ալիւրն արժէ 4 կոպէկ: Ի՞նչ կարժեհայ $\frac{1}{2}$ ֆունտը, $\frac{1}{4}$ ֆունտը:

304. Մէկ ու կէս ֆունտ ալիւրը արժէ 9 կոպէկ: Ո՞րքան կարժեհայ կէս ֆունտը, մի ֆունտը:

305. Մի և $\frac{1}{4}$ արշին քաթանն արժէ 10 կոպէկ: Ո՞ր-

քան կարժենայ $\frac{1}{4}$ արշինը, 1 արշինը:

306. Մի բլիթն արժէ 2 և $\frac{1}{2}$ կոպէկ: Ո՞րքան կարժենայ 4 բլիթը:

307. Աշակերտը գնեց 2 մատիտ, հատը 3 կոպէկով, և 4 զրիչ, հատը $\frac{1}{2}$ կոպէկով: Ո՞րքան փող ծախսեց նա:

9. ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄՆ ԵՒ ԲԱԺԱՆՈՒՄՆ.

$$\begin{array}{lll} 308. & 9:3 \times 2 = & 4:2 \times 5 = & 3 \times 2:3 = \\ & 10:5 \times 2 = & 6:2 \times 3 = & 3 \times 3:9 = \\ & 6:3 \times 4 = & 8:4 \times 3 = & 2 \times 5:2 = \\ & 8:4 \times 3 = & 9:3 \times 3 = & 4:2 \times 5 = \end{array}$$

$$\begin{array}{lll} 309. & 6:2 \times 3 = & 7:7 \times 9 = & 10:10 \times 8 = \\ & 3 \times 3:3 = & 2 \times 4:4 = & 4 \times 1:2 = \\ & 10:2 \times 3 = & 9:9 \times 5 = & 10:5 \times 4 = \\ & 5 \times 2:5 = & 8:4 \times 3 = & 8:4 \times 5 = \end{array}$$

$$\begin{array}{llll} 310. & 4 \times ? = 8 & ? \times 5 = 10 & 10: ? = 5 & ? : 2 = 2 \\ & 3 \times ? = 9 & ? \times 2 = 4 & 10: ? = 2 & ? : 3 = 2 \\ & 2 \times ? = 6 & ? \times 3 = 6 & 8: ? = 4 & ? : 5 = 2 \\ & 6 \times ? = 6 & ? \times 4 = 8 & 6: ? = 2 & ? : 3 = 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{llll} 311. & ? : 7 = 1 & 8 = 2 \times ? & 4 = ? \times 2 & 3 = 9 : ? \\ & ? : 4 = 2 & 6 = 3 \times ? & 6 = ? \times 2 & 2 = 6 : ? \\ & ? \times 3 = 9 & 8 = 4 \times ? & 2 = ? : 3 & 3 = 6 : ? \\ & ? : 5 = 2 & 4 = 2 \times ? & 2 = ? : 4 & 1 = 5 : ? \end{array}$$

312. Իմ ունեցած փողերի կէսը հաւասար է 3 ուրբ-լու: Քանի ուրբլի ունեմ ես:

313. Դասարանում գտնուող բոլոր նստարանների մի երրորդ մասը հաւասար է 3-ի: Ընդամենը քանի նստա-րան կայ դասարանում:

314. Իմ գնած խնձորների մի քառորդը հաւասար է 2-ի: Ընդամենը քանի խնձոր գնեցի ես:

315. Կար անող կինը բերեց մեր պատուիրած շա-

պիկների միայն մի հինգերորդ մասը: Քանի շապիկ բե-րեց նա:

316. Գրէք 8-ի մի քառորդ մասը, մեծացրէք 3 ան-գամ, յետոյ փոքրացրէք 2 անգամ: Ո՞րքան կըստացուի:

317. Գիւղացին քաղաք տարաւ 5 տոպրակ գարի, ամեն մի տոպրակում կար 2 փութ. բոլոր գարու մի հինգերորդ մասը նա ծախեց: Քանի փութ գարի ծա-խեց նա:

318. Մանրավաճառը պտղի մի մասը ծախելուց յետոյ աւսաւ, որ մնացել է 8 խնձոր, 4 անգամ պակաս տանձ և տանձից 3 անգամ աւելի սալոր: Քանի հատ սալոր մնաց նրա մօտ:

319. Երեխան արածացնում էր կովեր, ոչխարներ և ձիեր. ոչխարները 6 հատ էին, ձիերը 3 անգամ պակաս, իսկ կովերը ձիերից 2 անգամ աւելի էին: Քանի ձի էր արածացնում երեխան:

320. Այգեպանը քաղեց 9 փութ դեղձ, մի երրորդ մասը ծախեց, փութը 2 ուրբլով: Ո՞րքան փող ստացաւ նա ծախած դեղձի համար:

321. Աշակերտը գնեց 4 թերթ սպիտակ թուղթ և 2 անգամ աւելի գծած թուղթ. գծած թղթից նա կարեց տետրակներ, ամեն մէկը 2 թերթից: Քանի տետրակ կա-րեց նա գծած թղթից:

322. Վարժապետը բերեց 2 գրչակոթ և 5 անգամ աւելի մատիտ. մատիտները բաժանեց 5 աշակերտների մէջ հաւասար: Քանի մատիտ ստացաւ ամեն մի աշա-կետը:

323. Վարպետը ունէր 2 ֆունտ արծաթ և արծաթից 3 անգամ աւելի պղինձ. պղինձից նա շինեց 3 թէյաման: Քանի ֆունտ պղինձից դուրս եկաւ ամեն մի թէյամանը:

324. Մէկը տուեց վարպետին երկու կտոր պղինձ. մի կտորը 8 ֆունտ էր, իսկ միւսը—4 անգամ թեթեւ. բոլոր պղինձից նա շինեց 5 կաթսայ: Քանի ֆունտ պղինձից դուրս եկաւ ամեն մի կաթսան:

325. Մահուդի արշինն արժէ 6 ուրբլի, հասարակ

բրդէ կտորի արշինն արժէ 3 անգամ էժան, իսկ թաւշի արշինն արժէ բրդէ կտորից 3 անգամ թանգ: Քանի ուրբի արժէ թաւշի արշինը:

326. Բանուորը 3 ժամում քաղեց 6 քթոց խնձոր, բայց քաղելու էր 4 քթոց աւելի: Քանի ժամում կըքաղի նա մնացած 4 քթոց խնձորը:

327. Վարպետը իր տիրոջից 4 օրուայ համար ստացաւ 8 ուրբի: Քանի ուրբի կըհասնի նրան 3 օրուայ համար:

328. 5 բանուոր մի օրում ուտում են 10 ֆունտ հաց: Ո՞րքան հաց կուտեն 4 բանուորը 1 օրում:

329. Աշակերտը 4 ամսում գործ է ածում 8 դրիչ: Քանի ամսում գործ կածի նա 10 դրիչը:

10. ՉՈՐՍ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

330. $7 - (3 + 2) =$	$6 + (7 - 4) =$	$2 + (10 - 7) =$
$5 + (8 - 3) =$	$6 - (4 + 1) =$	$10 - (3 + 4) =$
$3 \times (2 + 1) =$	$3 \times (7 - 4) =$	$4 \times (1 \times 1) =$
$8 : (10 - 8) =$	$9 : (5 - 2) =$	$8 : (2 \times 2) =$

331. $8 - (2 + 3) =$	$8 - (4 + 2) =$	$10 : (8 - 3) =$
$4 + (8 - 6) =$	$2 + (6 - 3) =$	$3 \times (4 - 1) =$
$6 : (10 - 7) =$	$9 : (10 - 7) =$	$5 \times (8 - 6) =$
$2 \times (8 - 3) =$	$4 \times (10 : 5) =$	$6 : (7 - 4) =$

332. $(9 : 3) - 2 =$	$(2 \times 5) - 4 =$	$(8 : 4) \times 3 =$
$(5 + 3) : 4 =$	$(4 + 5) : 3 =$	$(10 - 6) + 5 =$
$(10 - 8) \times 4 =$	$(6 : 3) \times 2 =$	$(10 : 2) \times 2 =$
$(10 - 5) \times 2 =$	$(9 : 3) \times 3 =$	$(8 - 5) \times 3 =$

333. $3 + (7 - 4) =$	$4 + (9 - 6) =$	$9 - (2 + 5) =$
$(2 \times 4) - 5 =$	$(4 \times 2) - 5 =$	$(9 : 3) + 6 =$
$6 - (2 + 3) =$	$10 - (3 + 3) =$	$10 : (6 : 3) =$
$2 \times 2 \times 2 =$	$4 \times (10 : 5) =$	$6 + (3 : 3) =$

334. $9 - (8 - 3 - 2) =$	$10 - (8 - 3 + 1) =$
$10 - (9 - 4 + 2) =$	$3 + (9 - 4 - 3) =$
$10 - (7 - 1 - 4) =$	$8 - (7 - 3 + 2) =$
$2 + (9 - 6 - 2) =$	$10 - (3 \times 2 - 4) =$

335. $(9 - 5 - 2) + 3 =$	$(3 + 4 - 5) \times 5 =$
$(10 - 6 + 2) + 2 =$	$(2 \times 5 - 6) \times 2 =$
$(4 + 2 + 2) : 4 =$	$(7 - 3 + 6) : 5 =$
$(8 - 6 + 4) : 3 =$	$(8 : 2 + 6) : 5 =$

336. $(5 \times 2) - (3 \times 2) =$	$2 + (3 \times 2) : 4 =$
$(9 - 6) \times (4 : 2) =$	$4 : (10 - 6 - 2) =$
$9 - (4 \times 2) + 7 =$	$4 : 2 + (8 : 2) =$
$(9 : 3) \times (6 : 2) =$	$10 - (9 : 3) - 4 =$

337. $9 - (5 : 5) - 7 =$	$6 + (6 : 2) - 5 =$
$(2 \times 4) + (8 : 4) =$	$(4 \times 2) - (9 - 3) =$
$(3 \times 3) - (4 \times 2) =$	$(2 \times 4) - (10 : 5) =$
$5 + (4 : 2) - 4 =$	$7 + (6 : 3) + 1 =$

338. Մշակն ամսական ստանում է 3 ուրբի. 3 ամսուայ ուճկից նա 5 ուրբի ուղարկեց զիւր ծնողներին, իսկ մնացած փողով նա գնեց իր համար զգեստ: Ո՞րքան փող ծախսեց նա զգեստի վրայ:

339. Երկու աղջիկ միասին քաղեցին 8 խնձոր. նրանցից մէկը քաղեց 2 խնձոր աւելի: Քանի խնձոր քաղեց ամեն մէկը:

340. Պղնձագործն ունէր 10 ֆունտ պղինձ, որից նա շինեց 5 ֆունտանոց կաթսաներ և ծախեց հաւոր 3 ուրբով: Ո՞րքան փող ստացաւ նա:

341. Շաքարի փութն արժէ 6 ուրբի, ալիւրի փութն արժէ 3 անգամ պակաս, իսկ մսի փութն արժէ 4 ուրբով աւելի ալիւրից: Ի՞նչ արժէ մսի փութը:

342. Սեղրակը 9 տարեկան է, նազիկը 3 անգամ փոքր է, իսկ Ռուբէնը 5 տարով մեծ է նազիկից: Քանի տարեկան է Ռուբէնը:

343. Մի ծառի վրայ կայ 4 խնձոր, իսկ միւսի վրայ—6 խնձոր. 2 երեխայ քաղեցին այդ խնձորները և հաւասար բաժանեցին: Քանի՞ խնձոր ստացաւ ամեն մէկը:

344. Հայրս փեթակից հանեց 10 ֆունտ մեղր. հինգերորդ մասը նա պահեց մեզ համար, իսկ մնացածը ծախեց: Քանի՞ ֆունտ մեղր ծախեց հայրս:

345. Տիգրանը գնեց 2 ֆունտ աղ և 2 ֆ. նաւթ. աղի ֆունտը 2 կոպէկ է, իսկ նաւթինը—3 կոպէկ: Ո՞րքան փող ծախեց նա:

346. Գիւղացին 4 ձու ծախեց, հատը 2 կոպէկով. այդ փողերից նա 3 կոպէկի մեխ գնեց, իսկ մնացածով շաքար: Քանի՞ կոպէկի շաքար գնեց գիւղացին:

347. Տանտիկինը գնեց 3 մոմ, հատը 2 կոպէկով և տուեց խանութպանին տասը կոպէկանոց: Քանի՞ կոպէկ յետ ստացաւ տանտիկինը:

348. Դարբինն ունէր 5 կտոր երկաթ. ամեն մի կտորից 2 թի շինեց. այդ թիերից նա 3 հատը ծախեց, իսկ 4 հատը փոխեց ցորենի հետ: Քանի՞ հատ թի մնաց նրա մօտ:

349. Երկու կին միասին գնեցին 10 փայտէ գզալ. նրանցից մէկը 4 հատ պակաս ստացաւ: Քանի՞ գզալ ստացաւ ամեն մէկը:

350. Ծառան ամսական ստանում էր 5 ռուբլի. 2 ամիս ծառայելուց յետոյ նա իր տիրոջից ստացաւ 6 ռուբլի փող և մի վերարկու: Ո՞րքան արժէր այդ վերարկու:

351. Մի մարդ 4 փութ նաւթ գնեց, փութը 2 ռուբլով և տուեց խանութպանին 2 հատ 5 ռուբլիանոց ոսկի: Քանի՞ ռուբլի նա խանութպանից յետ ստացաւ:

352. Վաճառականը գնեց 10 արկղ մոմ. մի գնողին նա ծախեց բոլոր մոմերի մի հինգերորդ մասը, իսկ միւսին—մնացած մոմերի կէսը: Քանի՞ արկղ մոմ մնաց վաճառականի մօտ:

353. Գիւղացին ունէր 7 ձի. 2 զոյգը լծեց կառքը, իսկ մնացած ձիերը մնացին ախոռում: Քանի՞ ձի մնաց

ախոռում կապած:

354. Դարբինն ունէր 10 ֆունտ երկաթ. 4 ֆունտ երկաթից նա շինեց մի կացին, իսկ մնացածից—3 միատեսակ մուրճ: Քանի՞ ֆունտ երկաթից շինեց նա ամեն մի մուրճը:

355. Գիրքն ունի 10 թերթ. աշակերտը առաջին օրը կարդաց 2 թերթ, իսկ մնացած օրերը կարդաց օրական 4 թերթ: Քանի՞ օրում կարդաց նա ամբողջ գիրքը:

356. Թիթեղագործն ունէր երկու թերթ թիթեղ. մէկը 3 ֆունտ էր, իսկ միւսը—7. այդ թիթեղներից շրամաններ շինեց, ամեն մէկը 2 ֆունտից: Քանի՞ շրաման նա շինեց:

357. Մի գիւղացի պարտ էր իր հարևանին 10 փութ ցորեն. նա տուեց իր պարտատիրոջ 2 տոպրակ, որի ամեն մէկում կար 3 փութ ցորեն: Քանի՞ փութ ցորեն նա դարձեալ պարտ մնաց:

358. Կար անող կինը ունէր 10 արշին չիթ. առաջին անգամ կարեց ամբողջի կէսը, յետոյ մի հինգերորդ մասը: Քանի՞ արշին չիթ մնաց:

359. Լուսիկը գնեց 10 խնձոր, կէսը ինքը կերաւ, իսկ մնացած 3 հատը տուեց եղբօրը: Քանի՞ խնձոր մնաց նրա մօտ:

360. 8-ը փոքրացնել 4 անգամ, յետոյ աւելացնել 4 և վերջը մեծացնել 2 անգամ: Ո՞րքան կըստացուի:

361. 2-ը մեծացնել 3 անգամ, յետոյ աւելացնել 4 և վերջը փոքրացնել 5 անգամ: Ո՞րքան կըստանանք:

362. Մտածել եմ մի թիւ. եթէ նրան աւելացնեմ 3 և ապա կէս անեմ, կըստանամ 5: Ի՞նչ թիւ է դա:

363. Մտածել եմ մի թիւ. եթէ այդ թիւը մեծացնեմ 3 անգամ և կէս անեմ, կըստանամ 5: Ի՞նչ թիւ է դա:

364. Մայրս ունէր 10 արշին չիթ. մի հինգերորդ մասը նա գործածեց գոգնոցներ կարելու համար, մնացորդի քառորդ մասը գործադրեց շապիկներ կարելու համար, իսկ մնացածից կարեց 2 վարտիկ երեխաների

համար: Քանի արշին չիթ գնաց ամեն մի վարտիկի համար:

365. Գիւղացին ցանեց 2 փութ ցորեն և 3 փութ գարի. նա ստացաւ ցանածից 5 անգամ աւելի ցորեն և 3 անգամ աւելի գարի: Ո՞րից աւելի ստացաւ և քանիսով աւելի:

366. Գիւղում կար 10 տուն, այդ տներն կիսի կտուրը ծածկած էր հողով, երկու տան կտուրը թիթեղով էր ծածկած, իսկ մնացածը—տախտակով: Ո՞ր տներն աւելի էին թիթեղով ծածկած թէ՞ տախտակով, և քանիսով էին աւելի:

367. Վարպետը ծախեց 5 աթոռ և 1 սեղան. ամեն մի աթոռը ծախեց նա 2 ռուբլով, իսկ սեղանը—4 ռուբլի թանգ, քան բոլոր աթոռները միասին: Ո՞րն է թանգ, աթոռը թէ՞ սեղանը, և քանիսով թանգ է:

368. Բանուորը ուզում էր գնել մի ժամացոյց և մի շղթայ. դրա համար նա իր ռոճկից յետ էր գնում ամսական 2 ռուբլի. ժամացոյցը արժէր 8 ռուբլի, իսկ շղթան—4 անգամ էժան: Քանի ամիս էր նա փող յետ ձգելու, որպէս զի կարողանար գնել այդ ժամացոյցը և շղթան:

369. Գիւղացին ունէր 10 գերան. բոլոր գերանների կէսը նա ծախեց, 3 հատը պահեց, իսկ մնացածից տախտակներ քաշեց, ամեն մի գերանից դուրս եկաւ 4 տախտակ: Քանի տախտակ ստացաւ գիւղացին:

370. Շրջավաճաւոր 10 կոպէկով ծախեց 2 կիրորն: Քանի կոպէկ նա վաստակեց, եթէ ինքը ամեն մի կիրորնը գնել էր 4 կոպէկով:

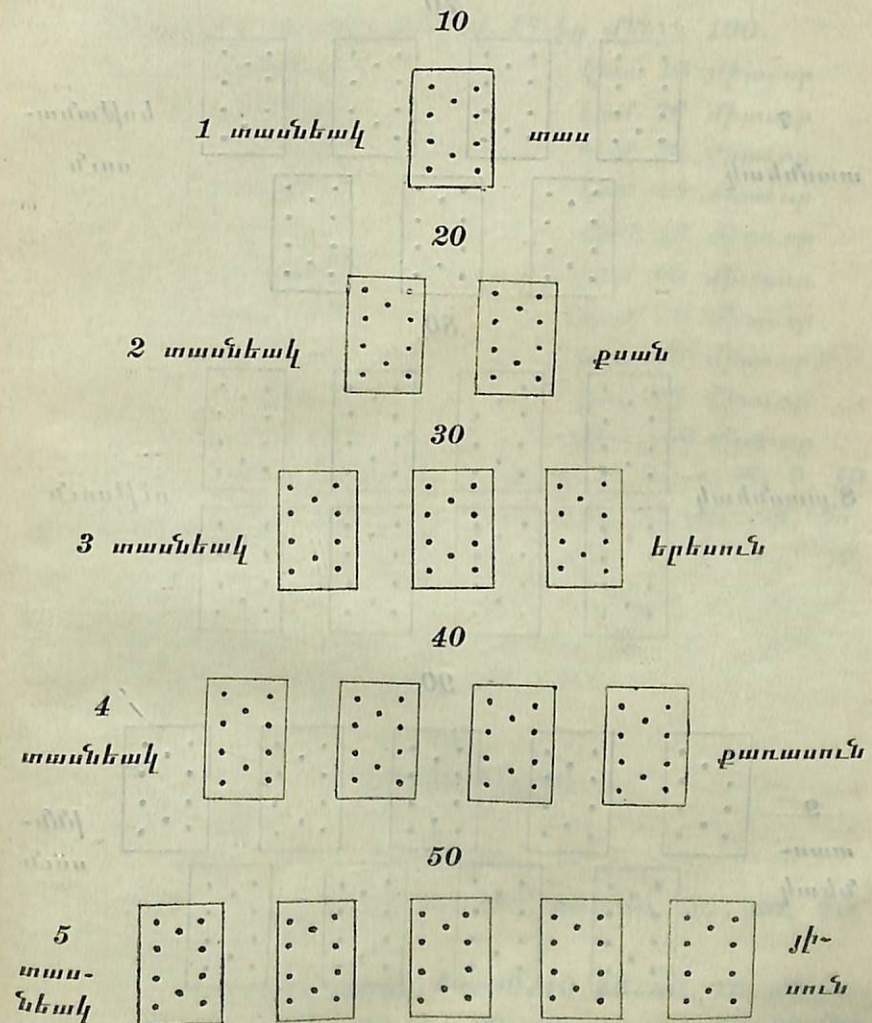
371. Խանութպանը ժանեակի արշինը գնում էր 4 կոպէկով, իսկ ծախում էր 2 կոպէկով: Քանի կոպէկ վնաս է կրելու, եթէ ծախէ 5 արշին ժանեակ:

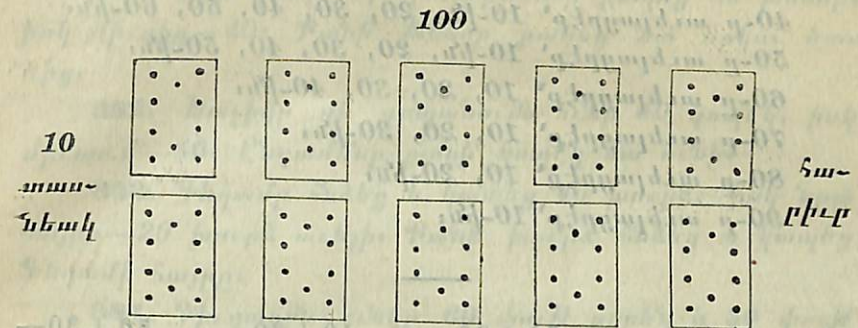
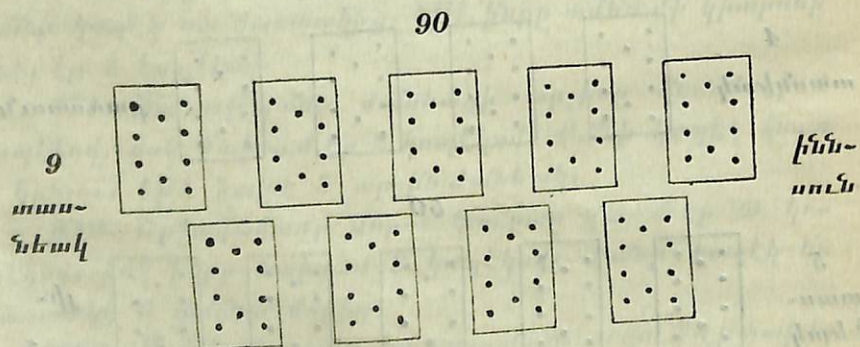
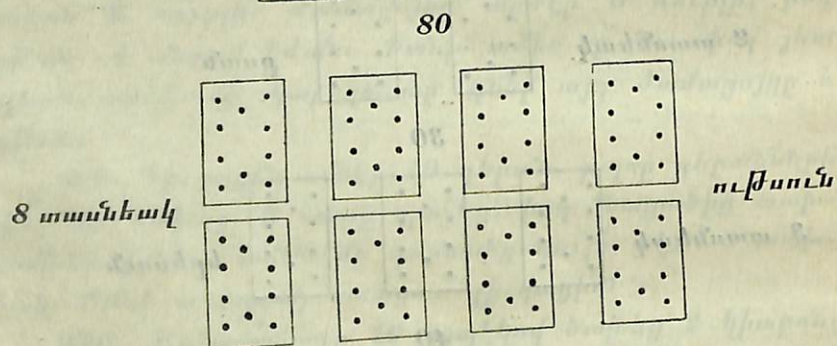
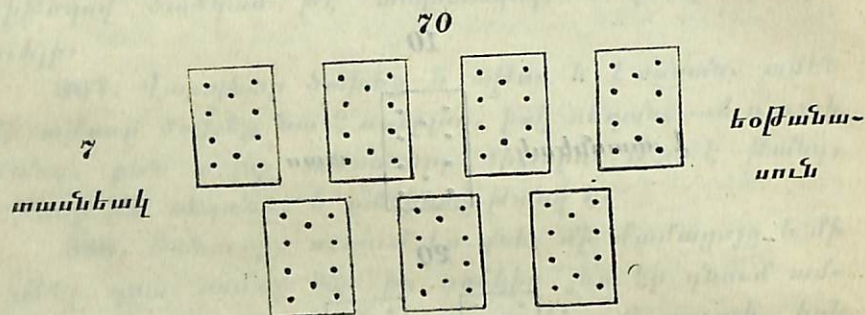
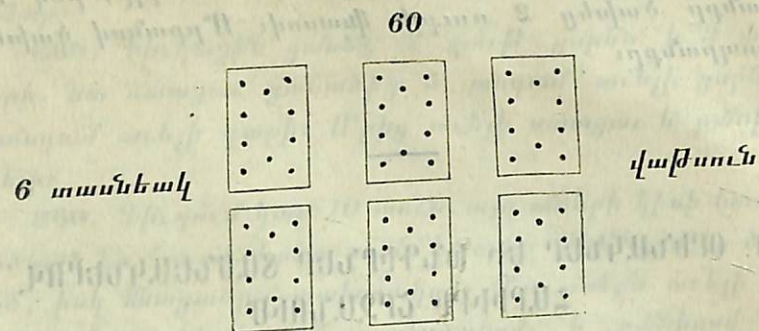
372. Շրջավաճաւոր մորու ֆունտը գնում էր 2 կոպէկով, իսկ ինքը ծախում 3 կոպէկով: Քանի կոպէկ կը վաստակէ 3 ֆունտ մորից:

373. Մանրավաճաւոր իր ապրանքը ուզում էր ծախել

10 ռուբլով, որից նա վաստակելու էր 2 ռուբլի, իսկ նա ապրանքը ծախեց 2 ռուբլի վնասով: Ո՞րքանով ծախեց նա ապրանքը:

III. ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ՏԱՍՆԵԱԿՆԵՐՈՎ ՀԱՐԻՐԻ ՇՐՋԱՆՈՒՄ

Համընգէք տասնեակներով 10-ից մինչև 100.

1 տասնեակ	.	.	կամ 10 միաւոր
2 տասնեակ	.	.	կամ 20 միաւոր
3 տասնեակ	.	.	կամ 30 միաւոր
4 տասնեակ	.	.	կամ 40 միաւոր
5 տասնեակ	.	.	կամ 50 միաւոր
6 տասնեակ	.	.	կամ 60 միաւոր
7 տասնեակ	.	.	կամ 70 միաւոր
8 տասնեակ	.	.	կամ 80 միաւոր
9 տասնեակ	.	.	կամ 90 միաւոր
10 տասնեակ	.	.	կամ 100 միաւոր

Քանի միաւոր ունի՝ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 տասնեակը: Քանի տասնեակ ունի՝ 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100. կարդացէք հետեւեալ թուերը՝ 50, 40, 60, 30, 70, 20, 90, 80; 100. գրեցէք թուանշաններով՝ երեսուն, քսան, քառասուն, յիսուն, ութսուն, հարիւր, եօթանասուն, վաթսուց, իննասուն:

1. ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ

Բանաւոր.

10-ը աւելացրէք՝ 10-ին, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90-ին:

20-ը աւելացրէք՝ 10-ին, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80-ին:

30-ը աւելացրէք՝ 10-ին, 20, 30, 40, 50, 60, 70-ին:

40-ը աւելացրէք՝ 10-ին, 20, 30, 40, 50, 60-ին:
 50-ը աւելացրէք՝ 10-ին, 20, 30, 40, 50-ին:
 60-ը աւելացրէք՝ 10, 20, 30, 40-ին:
 70-ը աւելացրէք՝ 10, 20, 30-ին:
 80-ը աւելացրէք՝ 10, 20-ին:
 90-ը աւելացրէք՝ 10-ին:

374.	$10+20=$	$50+20=$	$10+30=$	$50+30=$
	$20+20=$	$60+20=$	$20+30=$	$60+30=$
	$30+20=$	$70+20=$	$30+30=$	$70+30=$
	$40+20=$	$80+20=$	$40+30=$	$20+20=$
375.	$10+30=$	$50+30=$	$30+50=$	$20+60=$
	$20+40=$	$60+40=$	$40+50=$	$30+60=$
	$30+30=$	$10+50=$	$50+50=$	$40+60=$
	$40+40=$	$20+50=$	$10+60=$	$50+50=$
376.	$10+70=$	$20+80=$	$30+30=$	$20+20=$
	$20+70=$	$10+90=$	$20+70=$	$40+40=$
	$30+70=$	$30+20=$	$10+80=$	$30+30=$
	$10+80=$	$40+50=$	$50+30=$	$50+50=$
377.	$10+10+20=$	$20+40+30=$	$40+40+20=$	
	$20+20+30=$	$20+10+30=$	$70+20+10=$	
	$30+30+40=$	$30+10+40=$	$80+10+10=$	
	$10+20+30=$	$10+50+20=$	$60+30+10=$	

378. Վաղինակը և Գուրգէնը զնացին անտառ սունկ ժողովելու: Վաղինակը գտաւ 10 սունկ, իսկ Գուրգէնը—20: Ընդամենը քանի՞ հատ սունկ նրանք ժողովեցին:

379. Գիւղացին զնեց մի կով 20 ուրլով և մի ձի 30 ուրլով: Ընդամենը որքան փող նա ծախսեց:

380. Հանգում արածում էին 30 սպիտակ և 20 սև ոչխարներ: Ընդամենը քանի ոչխար էր արածում հանգում:

381. Այգեպանը մի խնձորենուց քաղեց 30 խնձոր, իսկ միւսից—40: Քանի՞ խնձոր քաղեց նա երկու ծառից:

382. Խաչիկը մի զըպանումն ունի 50 կոպէկ, իսկ միւսում—40: Ընդամենը քանի՞ կոպէկ նա ունի:

383. Գեղամը հնձեց և կապեց 40 խուրձ, իսկ նրա հայրը—20 խուրձ աւելի: Քանի խուրձ հնձեց և կապեց Գեղամի հայրը:

384. Գիւղացին ունէր 60 փութ ցորեն և 30 փութ աւելի գարի: Քանի՞ փութ գարի ունէր նա:

385. Պարտիզպանը մի մարգից քաղեց 70 վարունգ, իսկ միւս մարգից—30 հատ աւելի: Քանի՞ վարունգ քաղեց նա միւս մարգից:

386. Գարու փութն արժէ 60 կոպէկ, իսկ ցորենի փութը—30 կոպէկ աւելի: Ո՞րքան արժէ մի փութ ցորենը:

387. Մրգավաճառը ծախեց 20 խնձոր և 70-ով աւելի տանձ: Քանի՞ տանձ ծախեց նա:

388. Նուարդի մայրը 30 տարեկան է, իսկ հայրը 10 տարով մեծ է: Քանի տարեկան է Նուարդի հայրը:

389. Մեր կովը մի տարում կերաւ 70 փութ խոտ, իսկ ձին—20 փութ աւելի: Քանի՞ փութ խոտ կերաւ ձին մի տարում:

390. Տանտիկինը զնեց 20 կոպէկի ալիւր, 30 կոպէկի միս և 40 կոպէկի իւղ: Ո՞րքան փող ծախսեց տանտիկինը:

391. Ճանապարհորդը առաջին օրն անցաւ 30 վերստ, երկրորդ օրը—10 վերստ, իսկ երրորդ օրը—40 վերստ: Քանի վերստ տարածութիւն անցաւ նա երեք օրում:

392. Մրգավաճառը առաջին օրը ծախեց 40 նարինջ, իսկ երկրորդ օրը—10 հատ աւելի: Քանի՞ նարինջ ծախեց նա երկու օրում:

2. ՀԱՆՈՒՄՆ

Բանաւոր.

10-ը հանեցէք՝ 100-ից, 90, 80, 70, 60, 50, 40,
30, 20-ից:
20-ը հանեցէք՝ 100-ից, 90, 80, 70, 60, 50, 40,
30-ից:
30-ը հանեցէք՝ 100-ից, 90, 80, 70, 60, 50, 40-ից:
40-ը հանեցէք՝ 100-ից, 90, 80, 70, 60, 50-ից:
50-ը հանեցէք՝ 100-ից, 90, 80, 70, 60-ից:
60-ը հանեցէք՝ 100-ից, 90, 80, 70-ից:
70-ը հանեցէք՝ 100-ից, 90, 80-ից:
80-ը հանեցէք՝ 100-ից, 90-ից:
90-ը հանեցէք՝ 100-ից:

393.	20—10=	60—10=	30—20=	70—20=
	30—10=	70—10=	40—20=	80—20=
	40—10=	80—10=	50—20=	90—20=
	50—10=	90—10=	60—20=	100—20=
394.	40—30=	80—30=	60—40=	60—50=
	50—30=	90—30=	70—40=	70—50=
	60—30=	100—30=	80—40=	80—50=
	70—30=	50—40=	90—40=	90—50=
395.	70—60=	80—70=	100—80=	80—70=
	80—60=	90—70=	100—90=	90—40=
	90—60=	100—70=	100—50=	60—30=
	100—60=	90—80=	100—40=	50—20=
396.	40—20=	70—40=	90—50=	80—80=
	60—30=	50—30=	70—20=	60—20=
	80—40=	90—20=	50—40=	90—40=
	30—10=	80—60=	90—30=	60—60=

397. Գիւղացի կինն ունէր 40 ձու, 20 հատը ծախեց: Քանի՞ ձու մնաց նրա մօտ:

398. Անտօնը ունէր 50 կաղին, 30 հատը փուշ դուրս եկաւ: Քանի հատ լաւ կաղին ունէր Անտօնը:

399. Կարասում կար 60 թունդի գինի, 20 թունդին ծախեցին: Քանի թունդի գինի մնաց կարասում:

400. Աշակերտն ունէր 70 կոպէկ, 50 կոպէկով նա մի գիրք գնեց: Քանի կոպէկ մնաց նրա մօտ:

401. Մրգավաճառն ունէր 80 նարինջ, 40 հատը ծախեց: Քանի նարինջ մնաց նրա մօտ:

402. Արշաւիբէ հայրը 50 տարեկան է, իսկ մայրը 10 տարով փոքր է: Քանի տարեկան է նրա մայրը:

403. Մեր պարտիզում կայ 60 սալորենի և 20-ով պակաս թզենի: Քանի թզենի կայ մեր պարտիզում:

404. Կալուածատէրն ունի 80 դեռեատին վարելահող և 30 դեռեատին պակաս անտառ: Քանի՞ դեռեատին անտառ ունի կալուածատէրը:

405. Մի գիւղացի ունէր 90 ոչխար, իսկ միւսը—30 ոչխար պակաս: Քանի ոչխար ունէր երկրորդ գիւղացին:

406. Պապս 90 տարեկան է, իսկ հայրս 50: Քանի՞ տարով պապս մեծ է հօրիցս:

407. Զինորսը բռնեց 80 իշխան ձուկ և 40 կողակ: Քանիսով իշխանն աւելի էր կողակից:

408. Կալուածատէրն ունէր 70 կով և 30 ձի: Քանիսով կովերն աւելի էին ձիերից:

409. Սաթենիկը ունի 90 սալոր, իսկ Հայկանուշը—60: Սրանցից ով աւելի սալոր ունի և քանիսով աւելի:

410. Հանդում արածում էին 80 ոչխար, 20-ով պակաս այծ և այծերից 40-ով պակաս եղ: Քանի՞ եղ էր արածում:

411. Բազէն ապրում է 100 տարի, ձին 40 տարի, իսկ եղը—20 տարի: Սրանցից ով աւելի երկար է ապրում և քանի տարով:

3. ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ ԵՒ ՀԱՆՈՒՄՆ

$$\begin{array}{lll} 412. & 40+10-10= & 70+30-40= & 70+20-50= \\ & 50+30-40= & 60+40-50= & 80+20-40= \\ & 20+50-30= & 80+20-70= & 70+30-90= \\ & 40+20-10= & 90+10-40= & 90+10-80= \end{array}$$

$$\begin{array}{lll} 413. & 90-20+10= & 80-40+50= & 90-10+30= \\ & 80-60+30= & 90-50+20= & 100-50+40= \\ & 40-30+50= & 50-30+60= & 90-80+30= \\ & 30-20+70= & 40-20+70= & 100-60+20= \end{array}$$

$$\begin{array}{lll} 414. & 20+30-40= & 40+20-10= & 50+10-40= \\ & 60-50+40= & 50-30+10= & 70-50+30= \\ & 10+70-50= & 60+20-50= & 40+30-20= \\ & 50-30+20= & 100-90+50= & 100-80+40= \end{array}$$

$$\begin{array}{lll} 415. & 10+20+30-10= & 100-40+20-70+50= \\ & 80-10-40+20+10= & 90-30+40-80+70= \\ & 90-30-20-30+50= & 40+50-60+70-80= \\ & 100-70+40-20+40= & 90-60+50-40+30= \end{array}$$

416. Գիւղացիներն ունէր 20 սև և 30 սպիտակ ոչխար. այդ ոչխարներից 40 հատը ծախեց: Քանի ոչխար մնաց նրա մօտ:

417. Այգեպանը տնկեց 70 սալորենի և 50-ով պակաս ծիրանի: Քանի ծառ տնկեց այգեպանը:

418. Քթոցում կար 80 տանձ. Հայկակը վերցրեց 20 հատ, Արմենուհին նրանից—10 հատ պակաս, իսկ Հրանտը այնքան, որքան Հայկակը: Քանի տանձ մնաց քթոցում:

419. Հայրս գնեց մի կով, մի ձի և մի հորթ: Կովն արժէ 30 ուրբլի, ձին—30 ուրբլի աւելի, իսկ հորթը ձիուց 50 ուրբլի պակաս: Որքան արժէր ձին և որքան հորթը:

420. Պահարանի առաջին դարակի վրայ կայ 40 գիրք, երկրորդի վրայ—10 գիրք աւելի, իսկ երրորդի վրայ—20

հատ երկրորդից պակաս: Ընդամենը քանի գիրք կայ պահարանում:

421. Բրուտը շինեց 100 փարչ, որոնցից 10 հատը այրելիս կոտորուեց, 20 հատը ծախեց, իսկ 30 հատը փոխեց ցորենի հետ: Քանի փարչ մնաց նրա մօտ:

422. Գիւղացին խուզելու էր 90 ոչխար. առաջին օրը խուզեց 20 ոչխար, երկրորդ օրը—40 աւելի, իսկ երրորդ օրը—մնացած ոչխարները: Քանի ոչխար խուզեց գիւղացին երրորդ օրը:

423. Աշակերտն ունէր 80 կոպէկ. 30 կոպէկով նա մի այլբենարան գնեց և 20 կոպէկի էլ թուղթ: Որքան փող մնաց նրան:

424. Մի մարդ 30 կոպէկի խաղող գնեց, 50 կոպէկի դեղձ և մրգավաճառին տուեց մի ուրբլիանոց: Քանի կոպէկ նա յետ ստացաւ մրգավաճառից:

425. Մենք ունենք երեք օրավար վարելահող. առաջին օրավարի լայնութիւնը 70 սաժէն է, երկրորդինը—20 սաժէն աւելի, իսկ երրորդինը—30 սաժէն երկրորդից պակաս: Որքան լայնութիւն ունի երրորդ օրավարը:

426. Դարբինն ունէր 80 մանգաղ. մի գիւղում նա ծախեց 50 մանգաղ, երկրորդում—40 հատ պակաս, իսկ մնացած մանգաղները փոխեց ալիւրի հետ: Քանի մանգաղ փոխեց նա ալիւրի հետ:

427. Մրգավաճառն ունէր մի կողովում 20 խնձոր, իսկ միւսում—30 հատ աւելի. այդ խնձորներից ծախեց մէկին—30 հատ, իսկ միւսին—20 հատ աւելի: Քանի խնձոր մնաց նրա մօտ:

428. Վահանի հայրը առաջին մարզից քաղեց 70 վարունգ, երկրորդից—20 հատ աւելի, իսկ երրորդից—30 հատ առաջինից պակաս: Քանի վարունգ քաղեց նա երրորդ մարզից:

4. ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄՆ

Բանաւոր.

10-ի վրայ բազմապատկեցէ՛ք՝ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10:

20-ի վրայ բազմապատկեցէ՛ք՝ 1, 2, 3, 4, 5:

30-ի վրայ բազմապատկեցէ՛ք՝ 1, 2, 3:

40-ի վրայ բազմապատկեցէ՛ք՝ 1, 2:

50-ի վրայ բազմապատկեցէ՛ք՝ 1, 2:

429.	$10 \times 2 =$	$50 \times 2 =$	$10 \times 4 =$	$10 \times 6 =$
	$20 \times 2 =$	$10 \times 3 =$	$20 \times 4 =$	$10 \times 7 =$
	$30 \times 2 =$	$20 \times 3 =$	$10 \times 5 =$	$10 \times 8 =$
	$40 \times 2 =$	$30 \times 3 =$	$20 \times 5 =$	$10 \times 9 =$

430.	$2 \times 10 =$	$2 \times 50 =$	$4 \times 10 =$	$6 \times 10 =$
	$2 \times 20 =$	$3 \times 10 =$	$4 \times 20 =$	$7 \times 10 =$
	$2 \times 30 =$	$3 \times 20 =$	$5 \times 10 =$	$8 \times 10 =$
	$2 \times 40 =$	$3 \times 30 =$	$5 \times 20 =$	$9 \times 10 =$

431.	$10 \times 4 =$	$10 \times 5 =$	$30 \times 3 =$	$10 \times 10 =$
	$5 \times 10 =$	$7 \times 10 =$	$10 \times 20 =$	$20 \times 10 =$
	$20 \times 4 =$	$10 \times 8 =$	$40 \times 2 =$	$50 \times 2 =$
	$3 \times 30 =$	$5 \times 10 =$	$2 \times 40 =$	$5 \times 20 =$

432.	$20 \times 3 + 20 =$	$20 \times 5 - 40 =$	$20 \times 4 + 20 =$
	$30 \times 2 + 30 =$	$20 \times 3 + 40 =$	$60 \times 1 + 40 =$
	$20 \times 4 - 20 =$	$10 \times 5 + 50 =$	$20 \times 2 + 20 =$
	$30 \times 3 - 60 =$	$50 \times 2 - 50 =$	$30 \times 3 - 70 =$

433. Որդին 10 տարեկան է, իսկ հայրը 4 անգամ նրանից մեծ է: Քանի տարեկան է հայրը:

434. Խորենը բռնեց 30 թիթեռ, իսկ Արսէնը նրանից — 2 անգամ աւելի: Քանի թիթեռ բռնեց Արսէնը:

435. Մայրը իր աղջկայ համար գնեց երկու թաշկիւնակ. մէկը արժէր 20 կոպէկ, իսկ միւսը 3 անգամ աւելի: Որքան արժէր երկրորդ թաշկինակը:

436. Խոհարարուհին գնեց 10 ֆունտ միս, ֆունտը 10 կոպէկով: Ո՞րքանով գնեց նա բոլոր միսը:

437. Շաքարի ֆունտն արժէ 20 կոպէկ: Ո՞րքան կարժենայ 4 ֆունտ շաքարը:

438. 6 կին քաղհան էին անում դղումի մարգերը. նրանցից ամեն մէկը քաղհանեց 10 մարգ: Քանի մարգ քաղհանեցին նրանք միասին:

439. Մի արասին 20 կոպէկ է: Քանի կոպէկ է 5 արասին:

440. Պայտառն ունէր 9 կտոր երկաթ. ամեն մի կտորից նա շինեց 10 հատ պայտ: Քանի պայտ շինեց նա բոլոր երկաթից:

441. Հայրը գնեց իր որդու համար 4 գիրք, հատը 20 կոպէկով: Որքանով գնեց նա բոլոր գրքերը:

442. Տանտիկինը գնեց 20 ֆունտ ալիւր, ֆունտը 5 կոպէկով: Որքան վճարեց նա 20 ֆունտ ալիւրին:

443. Գիւղացու կինը կողովում դարսեց 4 տասնեակ ձու, իսկ միւս կողովում — 5 տասնեակ: Բոլոր ձուերից 80 հատը նա ծախեց: Քանի ձու մնաց նրա մօտ:

5. ԲԱԶՄԱՊԱՏԿ

Բանաւոր:

10-ի վրայ բաժանեցէ՛ք՝ 100-ը, 90, 80, 70, 60, 50, 40, 30, 20:

20-ի վրայ բաժանեցէ՛ք՝ 100, 80, 60, 40, 20:

30-ի վրայ բաժանեցէ՛ք՝ 90, 60, 30:

40-ի վրայ բաժանեցէ՛ք՝ 80, 40:

50-ի վրայ բաժանեցէ՛ք՝ 100, 50:

2-ի վրայ բաժանեցէ՛ք՝ 100, 80, 60, 40, 20:

3-ի վրայ բաժանեցէ՛ք՝ 90, 60, 30:

4-ի վրայ բաժանեցէ՛ք՝ 80, 40:

- 5-ի վրայ բաժանեցէք՝ 100, 50:
 6-ի վրայ բաժանեցէք՝ 60:
 7-ի վրայ բաժանեցէք՝ 70:
 8-ի վրայ բաժանեցէք՝ 80:
 9-ի վրայ բաժանեցէք՝ 90:

$$\begin{array}{l} 444. \quad 20:10= \quad 60:10= \quad 40:20= \quad 90:30= \\ \quad 30:10= \quad 70:10= \quad 60:20= \quad 80:40= \\ \quad 40:10= \quad 80:10= \quad 80:20= \quad 100:50= \\ \quad 50:10= \quad 90:10= \quad 60:30= \quad 100:20= \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 445. \quad 20:2= \quad 30:3= \quad 80:4= \quad 80:8= \\ \quad 40:2= \quad 60:3= \quad 50:5= \quad 90:9= \\ \quad 60:2= \quad 90:3= \quad 60:6= \quad 100:2= \\ \quad 80:2= \quad 40:4= \quad 70:7= \quad 100:5= \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 446. \quad 80:4= \quad 90:9= \quad 80:20= \quad 100:50= \\ \quad 60:3= \quad 90:30= \quad 80:40= \quad 100:20= \\ \quad 70:7= \quad 40:10= \quad 60:30= \quad 100:10= \\ \quad 50:5= \quad 40:4= \quad 40:20= \quad 100:5= \end{array}$$

447. Աշակերտը գնեց 2 այբբենարան և գրավաճառին վճարեց 40 կոպէկ: Որքան արժէր ամեն մի այբբենարանը:

448. Նուարդը քաղեց 60 ծաղիկ, իսկ Յասմիրը 3 անգամ պակաս. Քանի՞ ծաղիկ քաղեց Յասմիրը:

449. Գիւղացին ծախեց մի սագ և մի հաւ. սագը ծախեց 80 կոպէկով, իսկ հաւը—2 անգամ էժան: Որքանով ծախեց նա հաւը:

450. Տանտիկինը գնեց 3 ֆունտ իւղ և վճարեց 90 կոպէկ: Ո՞րքան արժէր իւղի մի ֆունտը:

451. Կալուածատէրն ունէր 60 հաւ և 2 անգամ պակաս հնդկահաւ: Քանի՞ հնդկահաւ ունէր կալուածատէրը:

452. Մեղուաբոյժը 7 փեթակից հանեց 70 ֆունտ մեղր: Քանի ֆունտ մեղր հանեց նա ամեն մի փեթակից:

453. Պապը 80 տարեկան է, իսկ թոռը 8 անգամ նրանից փոքր է: Քանի՞ տարեկան է թոռը:

454. Հայրս ունէր 90 փութ գետնախնձոր. 30 փութը պահեց, իսկ մնացածը ծախեց: Բոլոր գետնախնձորի հրերորդ մասը նա պահեց:

455. Փողոցի երկարութիւնը 80 սաժէն է. մի քառորդ մասը սալաշատակեցին քարով: Քանի՞ սաժէն տեղ սալաշատակեցին:

456. Դպրոցում սովորում էին 80 աշակերտ և 40 աշակերտուհի: Քանի անգամ աշակերտները աւելի էին աշակերտուհիներից:

457. Քանի փութ է 80 ֆունտը:

458. Պապը 70 տարեկան է, իսկ թոռը—7 տարեկան: Քանի անգամ թոռը փոքր է պապից:

6. ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄՆ ԵՒ ԲԱԺԱՆՈՒՄՆ

$$\begin{array}{l} 459. \quad 20 \times 5:2= \quad 40:2 \times 4= \quad 20 \times 4:8= \\ \quad 30 \times 2:3= \quad 50:5 \times 7= \quad 30 \times 3:9= \\ \quad 40 \times 2:4= \quad 80:4 \times 3= \quad 100:5 \times 3= \\ \quad 50 \times 2:5= \quad 30:3 \times 2= \quad 80:8 \times 9= \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 460. \quad 100:50 \times 30= \quad 40:20 \times 30= \quad 20 \times 5:2= \\ \quad 80:40 \times 50= \quad 30 \times 3:30= \quad 2 \times 40:8= \\ \quad 80:20 \times 10= \quad 50:5 \times 10= \quad 80:4 \times 3= \\ \quad 90:30 \times 20= \quad 100:100 \times 100= \quad 60:6 \times 7= \end{array}$$

461. Կալուածատէրն ունէր 3 արօտատեղ. իւրաքանչիւրից հնձել տուեց 30 սալ խոտ. բոլոր խոտի մի երրորդ մասը ծախեց: Քանի՞ սալ խոտ ծախեց նա:

462. 5 ֆունտ պանրի համար վճարեցին 1 ուրբի: Ի՞նչ արժէ՞ 2 ֆունտ, 3, 4 ֆունտ պանիրը:

463. Գիւղացին գնեց 40 հատ գերան. զոմ և մարազ շինելուց յետոյ բոլոր գերանների մի քառորդը մնաց: Քանի գերան մնաց:

464. 5 հատ վերարկուն արժէ 100 ուրբլի: Ո՞րքան կարժենայ 3 հատ նոյն տեսակ վերարկուն:

465. Հողագործը ցանեց 90 փութ հաճար, 3 անգամ պակաս ցորեն և ցորենից 2 անգամ աւելի գարի: Քանի փութ գարի ցանեց նա:

466. 10 ձին մի օրում ուտում են 100 ֆունտ գարի: Ո՞րքան գարի կուտեն 4 ձին 2 օրում:

467. Բոստանչին 90 փութ գետնախնձորը փոխեց տանձի հետ, ամեն մի 30 փութ գետնախնձորի համար նա ստացաւ 20 փութ տանձ: Քանի փութ տանձ ստացաւ բոստանչին:

7. ՉՈՐՍ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ.

$$\begin{array}{lll} 468. (60:6) \times 7 = & (50 \times 2):20 = & (100:10) + 80 = \\ (90:30) \times 20 = & (40 \times 2):4 = & (30 \times 3) - 40 = \\ 30 + (30 \times 2) = & 70 - (80:2) = & (10 \times 8) + 20 = \\ 40 + (60:3) = & 20 - (100:5) = & 60 - (60:3) = \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 469. 100 - (80:4) + 10 = & (80 - 20):(40:2) = \\ (100 - 40):(90 - 70) = & (60:3) + (80:4) = \\ (30 \times 3) - (100:2) = & 100 - (90:3) - 40 = \\ 50 + (80:2) - 20 = & (90:3) + (100:2) = \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 470. (90:3) \times (40:20) - (10 \times 4) = \\ (40 \times 2) - (70 - 30) + (20 \times 2) = \\ (20 \times 4) + (10 \times 2) - (90:3) = \\ (30 \times 2) + (100:5) - (40:4) = \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 471. (60:3) - (90:9) + (100:5) = \\ (80:4) + (60:3) + (90:3) = \\ (20 \times 4) - (100:2) + (20 \times 3) = \\ (100:5) + (90:3) + (40:4) = \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 472. (10 \times 6) + (20 \times 2) - (60 - 40) = \\ (40:2) + (10 \times 3) + (40:2) - (90:9) = \\ (70:7) + (80:2) + (100 - 90) - (100 - 50) = \\ (50 \times 2) - (70 - 40) - (80:4) - (60:2) = \end{array}$$

473. Գիւղացին ծախեց 2 կով, հատն 30 ուրբլով, մի ձի 30 ուրբլով և մի հորթ 10 ուրբլով: Ստացած փողերով նա մի գոյգ եղ զնեց: Որքան արժէր մի եղը:

474. Դարբինը զնեց 3 հին գերանդի, հատը 20 կոպէկով. այդ գերանդիներից նա շինեց 9 զանակ և ծախեց հատը 10 կոպէկով: Որքան փող նա վաստակեց:

475. Տանտիկինը զնեց 3 թէյի գդալ, հատը 20 կոպէկով և մի քանի բաժակ, հատը 10 կոպէկով. բոլոր գդալների համար նա վճարեց 20 կոպէկ աւելի, քան բոլոր բաժակների: Քանի բաժակ զնեց տանտիկինը:

476. Գիւղացին ունէր մի ուրբլի. նա զնեց 3 թի, հատը 20 կոպէկով, մի հատ ջրաման 10 կոպէկով, իսկ մնացած փողերով — մի հատ մանգաղ: Քանիսով զնեց նա այդ մանգաղը:

477. Գարեգնի պապը 80 տարեկան է, հայրը 2 անգամ փոքր է, իսկ ինքը Գարեգինը 4 անգամ հօրից փոքր է: Քանի տարեկան է Գարեգինը:

478. Հայրս հնձեց 100 խուրձ. առաջին օրը կասեցինք կէսը, իսկ երկրորդ օրը — մնացածի հինգերորդ մասը: Քանի խուրձ մնաց չկասած:

479. Տանտիկինը զնեց 80 ֆունտ հոն. ամեն մի 8 ֆունտին նա վճարեց 10 կոպէկ: Որքանով զնեց նա այդ հոնը:

480. Գիւղացին ծախեց 3 կով, հատը 20 ուրբլով և 2 դէղ խոտ, դէղը 10 ուրբլով: Ստացած փողերով զնեց մի գոյգ ձի: Որքան արժէր ամեն մի ձին:

481. Դարբինը մէկ ու կէս փութ երկաթից շինեց մի քանի եղաններ, ամեն մէկը 10 ֆունտ: Քանի եղան նա շինեց:

482. Դպրոցն ունի երեք բաժանմունք. առաջին բաժանմունքում կայ 40 աշակերտ, երկրորդում—2 անգամ պակաս, իսկ երրորդում—6 անգամ պակաս, քան առաջին և երկրորդում միասին: Քանի աշակերտ կար երրորդ բաժանմունքում:

483. Ձիթավաճառն ամեն մի 4 փութ ձէթը գնում էր 20 ռուբլով, իսկ ծախում փութը 40 ռուբլով: Որքան կը վառարակի նա 8 փութ ձէթից:

484. Պղնձագործն ունէր 10 թերթ պղինձ, ամեն մէկը 9 ֆունտ ծանրութեան. բոլոր պղնձի մի երրորդ մասից նա 10 թաբախ շինեց, իսկ մնացածի կէսից—3 հատ ինքնատե: Որքան էր ամեն մի թաբախի և ինքնատեի քաշը:

485. Մրգավաճառն ունէր 100 ձմերուկ. բոլոր ձմերուկներն մի հինգերորդական մասը ծախեց մէկին, իսկ կէսը՝ միւսին: Քանի ձմերուկ մնաց նրա մօտ:

486. Տանտիկինը գնեց 2 բաղ, հատը 50 կոպէկով, և մի քանի վառիկ, հատը 20 կոպէկով: Քանի վառիկ նա գնեց, եթէ բոլոր վառիկները բաղերից 40 կոպէկ պակաս արժէին:

487. Վարդանն ունի 40 կոպէկ, իսկ Սարգիսը—60 կոպէկ. նրանք գնեցին 50 խնձոր: Ո՞րքան արժէր խնձորի հատը:

488. Խանութպանն ունէր 2 փութ հաւթ. մէկին նա ծախեց հաւթի չորրորդ մասը, միւսին—մնացածի մի երրորդ մասը, իսկ մնացած հաւթը ածեց 20 ֆունտանոց ամաններում: Քանի աման նա լցրեց:

489. Գիւղացին ծախեց 5 դէզ խոտ, դէզը 10 ռուբլով: Այդ փողերից նա 30 ռուբլով գնեց մի կով, իսկ մնացած փողերով գնեց 2 քուրք իր որդկերանց համար: Ո՞րքան արժէր մի քուրքը:

490. Մի զրպանումս կայ 100 կաղին, իսկ միւսում—5 անգամ պակաս: Առաջին զրպանիս կաղինը քանիսով է աւելի երկրորդից:

491. Գիւղացի կինն ունէր 2 հաւ, ամեն մի հաւը մի

տարում 50 ձու ածեց: Այդ ձուերից 40 հատ ծախեց, նրանից 2 անգամ պակաս ձուերը տուեց իր հարեանին, իսկ մնացածը դրեց 2 թխսի տակ հաւասար թուով: Քանի ձու դրեց նա ամեն մի թխսի տակ:

492. Մի ծառի վրայ կայ 40 խնձոր, իսկ միւսի վրայ—60. 4 երեխայ քաղեցին բոլոր խնձորը և իրար մէջ հաւասար բաժանեցին: Քանի խնձոր ստացաւ ամեն մէկը:

493. Բանուորն ամսական ստանում է 30 ռուբլի. 3 ամսուայ ոռճկից նա 30 ռուբլի ուղարկեց տուն իր ծնողներին, 20 ռուբլի տուեց պարտաւիրով, չորրորդ մասը պահեց, իսկ մնացածով հագուստեղէն գնեց: Քանի ռուբլի վճարեց նա հագուստեղէնի:

IV. ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ԱՌԱՋԻՆ ԵՒ ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՍՆԵԱԿԻ ԹՈՒՆԵՐՈՎ.

1. ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ

Համրեցէք տասից մինչև քսան:
Գրեցէք՝ տասնումէկ, տասնուչորս, տասներկու, տասնունհինգ, տասներեք, տասնուվեց, քսան, տասնութ, տասնեօթ:

Կարգացէք՝ 16, 15, 11, 13, 12, 14, 17, 19, 18, 20:
Աւելացրէք մի միաւոր՝ 10-ին, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19-ին:

Աւելացրէք 2՝ 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18-ին:

Աւելացրէք 3՝ 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17-ին:

Աւելացրէք 4՝ 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16-ին:

Աւելացրէք 5՝ 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15-ին:

Աւելացրէք 6՝ 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14-ին:

Աւելացրէք 7՝ 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13-ին:

Աւելացրէք 8՝ 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12-ին:

Աւելացրէք 9՝ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11-ին:

Աւելացրէք 10՝ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10-ին:

494.	$10+1=$	$10+5=$	$10+9=$	$10+7=$
	$10+2=$	$10+6=$	$10+10=$	$10+6=$
	$10+3=$	$10+7=$	$10+9=$	$10+5=$
	$10+4=$	$10+8=$	$10+8=$	$10+4=$

495.	$1+10=$	$5+10=$	$9+10=$	$7+10=$
	$2+10=$	$6+10=$	$10+10=$	$6+10=$

$3+10=$	$7+10=$	$9+10=$	$5+10=$
$4+10=$	$8+10=$	$8+10=$	$4+10=$

496.	$11+2=$	$17+2=$	$11+4=$	$14+3=$
	$13+4=$	$18+1=$	$16+3=$	$13+5=$
	$14+4=$	$15+4=$	$14+4=$	$14+5=$
	$15+3=$	$12+6=$	$13+3=$	$11+8=$

497.	$2+14=$	$3+13=$	$4+15=$	$3+14=$
	$3+11=$	$2+15=$	$3+16=$	$7+11=$
	$4+12=$	$4+14=$	$2+17=$	$6+13=$
	$1+13=$	$3+12=$	$1+18=$	$5+14=$

498.	$9+2=$	$9+6=$	$8+3=$	$8+7=$
	$9+3=$	$9+7=$	$8+4=$	$8+8=$
	$9+4=$	$9+8=$	$8+5=$	$8+9=$
	$9+5=$	$9+9=$	$8+6=$	$9+9=$

499.	$7+4=$	$7+8=$	$6+7=$	$5+7=$
	$7+5=$	$7+9=$	$6+8=$	$5+8=$
	$7+6=$	$6+5=$	$6+9=$	$5+9=$
	$7+7=$	$6+6=$	$5+6=$	$9+5=$

500.	$7+4=$	$5+8=$	$7+6=$	$7+5=$
	$6+5=$	$7+9=$	$8+6=$	$8+5=$
	$8+6=$	$6+5=$	$9+6=$	$9+5=$
	$7+7=$	$6+6=$	$6+5=$	$5+9=$

501.	$4+7=$	$3+8=$	$9+9=$	$7+6=$
	$4+8=$	$3+9=$	$8+8=$	$6+7=$
	$4+9=$	$2+9=$	$7+7=$	$8+9=$
	$4+10=$	$2+10=$	$6+6=$	$9+8=$

502.	$3+5+4=$	$5+4+7=$	$3+7+5=$
	$2+6+7=$	$4+4+4=$	$8+4+3=$
	$4+5+8=$	$7+6+3=$	$10+4+3=$
	$7+2+5=$	$9+2+6=$	$9+8+1=$

503.	$8+3+8=$	$4+5+7=$	$10+8+1=$
	$10+7+2=$	$9+4+3=$	$8+3+8=$
	$4+6+7=$	$4+6+7=$	$5+7+8=$
	$7+5+6=$	$8+9+2=$	$7+8+2=$
504.	$4+8+4=$	$9+2+8=$	$10+1+8=$
	$3+6+3=$	$10+7+2=$	$6+5+3=$
	$10+4+5=$	$7+7+5=$	$10+7+3=$
	$4+5+9=$	$9+2+9=$	$4+8+4=$

505. Եղբայրը 10 տարեկան է, իսկ քոյրը 3 տարով մեծ է: Քանի տարեկան է քոյրը:

506. Մի սենեակում կայ 7 աթոռ, իսկ միւս սենեակում 5-ով աւելի: Քանի աթոռ կայ երկրորդ սենեակում:

507. Մենք ունենք 9 կով և 7-ով աւելի ոչխար: Քանի ոչխար ունենք:

508. Գիւղացին ծախեց 5 փութ ցորեն և 9 փութով աւելի գարի: Քանի փութ գարի ծախեց գիւղացին:

509. Դասարանում 9 աշակերտ կայ և 4-ով աւելի աշակերտուհի: Քանի աշակերտուհի կայ դասարանում:

510. Հայրս 3 մշակի տուեց 3-ական ուրբի, իսկ միւսին տուեց 4 ուրբի: Ընդամենը քանի ուրբի վճարեց բոլոր մշակներին:

511. Եղիսաբէթն ունէր 7 գրիչ, իսկ Հայկը 4 գրիչ աւելի: Քանի գրիչ ունէին նրանք միասին:

512. Պարտիզում կային 6 խնձորենի և 5-ով աւելի տանձենի: Քանի ծառ կայ պարտիզում:

513. Աշակերտը կարեց երկու տետրակ, մի տետրակի համար նա գործածեց 7 թերթ թուղթ, իսկ միւսի համար 6 թերթ աւելի: Քանի թերթ թուղթ գործածեց աշակերտն երկու տետրակի համար:

514. Մենք ունենք 12 հաւ և 7-ով պակաս սաղ: Քանի սնային թռչուն ունենք:

515. Մրգավաճառը ծախեց մէկին 8 խնձոր, իսկ

միւսին—6: Ընդամենը քանի խնձոր նա ծախեց:

516. Գիւղացին առաւօտեան բերեց 7 սայլ խոտ, իսկ երեկոյեան—2 սայլ պակաս: Ընդամենը քանի սայլ խոտ նա բերեց:

517. Զարմայրը գնեց մի գիրք և մի տետրակ, գիրքը արժէ 9 կոպէկ, իսկ տետրակը—4 կոպէկով պակաս: Որքան փող ծախեց նա:

518. Օհանը ծախեց 7 ոչխար և 6 կով, նրա մօտ մնաց 9 ոչխար և 8 կով: Քանի ոչխար և քանի կով ունէր Օհանը:

519. Մօրեղբայրս ծախեց 2 ջուլ ցորեն, հատը 4 ուրբով և 3 ջուլ գարի, հատը 3 ուրբով: Քանի ուրբի ստացաւ մօրեղբայրս:

520. Սուրէնը, Տիգրանն և Գալուստն արածացնում էին իրենց կովերը: Սուրէնը ունէր 6 կով, Տիգրանը—2-ով Սուրէնից աւելի, իսկ Գալուստը 2 անգամ պակաս ունէր, քան Տիգրանը: Քանի կով էին արածացնում նրանք միասին:

521. Սահակը ծախեց մի ոչխար, մի խոզ և մի կով: Ոչխարը ծախեց 4 ուրբով, խոզը—5 ուրբով թանգ, իսկ կովը խոզից—9 ուրբով թանգ: Քանի ուրբով ծախեց նա կովը:

522. Մի օրավարից գիւղացին հնձեց 7 սայլ խոտ, երկրորդ օրավարից 5 սայլ պակաս, իսկ երրորդից այնքան, որքան նա հնձեց առաջին և երկրորդից միասին: Քանի սայլ խոտ հնձեց գիւղացին երեք օրավարից:

523. Պօղոսը գնեց 2 մատիտ, ամեն մէկը 3 կոպէկով, և նրա մօտ մնաց 4 կոպէկ: Պետրոսը գնեց 3 տետրակ, հատը 2 կոպէկով, և նրա մօտ մնաց 3 կոպէկ: Որքան փող ունէին նրանք միասին:

524. Զինորան առաջին օրը բռնեց 8 ձուկ, երկրորդ օրը—3 հատ, իսկ երրորդ օրը 4-ով աւելի երկրորդ օրից: Ընդամենը քանի ձուկ բռնեց երեք օրում:

525. Բանուորը առաջին շաբաթ ստացաւ 7 ուրբի, երկրորդ շաբաթը—2 ուրբի աւելի, իսկ երրորդ շաբաթը

—5 ուղղի երկրորդ շաբաթից պակաս: Քանի ուղղի
ստացաւ բանուորը երեք շաբաթում:

526. Մարգարիտան ունէր 3 կոպէկ, մայրը նրան տուեց
4 կոպէկ, իսկ հայրը—2 անգամ աւելի: Քանի կոպէկ այժմ
ունի Մարգարիտը:

527. Ճանապարհորդը մի ժամում անցաւ 7 վերստ,
երկրորդ ժամը—1 վերստ պակաս, իսկ երրորդ ժամը
երկրորդ ժամից 4 վերստ պակաս: Քանի վերստ ճանա-
պարհ անցաւ նա երեք ժամում:

528. Գործարանատէրը գնեց 9 սպիտակ և 2 գոյգ սև
գոյնի ձիեր: Ընդամենը քանի ձի նա գնեց:

529. 9 տարի առաջ երուանդը 3 տարեկան էր:
Քանի տարեկան է այժմ նրա քոյրը, եթէ նա երուանդից
6 տարով մեծ է:

2. ՀԱՆՈՒՄՆ

Հանել մի միաւոր՝ 20-ից, 19, 18, 17, 16, 15, 14,
13, 12, 11, 10-ից:

Հանել 2՝ 20-ից, 19, 18, 17, 16, 15, 14, 13, 12,
11, 10-ից:

Հանել 3՝ 20-ից, 19, 18, 17, 16, 15, 14, 13, 12,
11-ից:

Հանել 4՝ 20-ից, 19, 18, 17, 16, 15, 14, 13, 12, 11-ից:

Հանել 5՝ 20-ից, 19, 18, 17, 16, 15, 14, 13, 12, 11-ից:

Հանել 6՝ 20-ից, 19, 18, 17, 16, 15, 14, 13, 12, 11-ից:

Հանել 7՝ 20-ից, 19, 18, 17, 16, 15, 14, 13, 12, 11-ից:

Հանել 8՝ 20-ից, 19, 18, 17, 16, 15, 14, 13, 12, 11-ից:

Հանել 9՝ 20-ից, 19, 18, 17, 16, 15, 14, 13, 12, 11-ից:

Հանել 10՝ 20-ից, 19, 18, 17, 16, 15, 14, 13, 12, 11,
10-ից:

Հանել 11, 12, 13, 14, 15՝ 20-ից, 19, 18, 17, 16, 15-ից:

530. 11—1= 15—5= 19—9= 15—5=
12—2= 16—6= 16—8= 13—4=
13—3= 17—7= 17—7= 13—3=
14—4= 18—8= 16—6= 12—2=

531. 11—10= 15—10= 19—10= 15—10=
12—10= 16—10= 18—10= 14—10=
13—10= 17—10= 17—10= 20—10=
14—10= 18—10= 16—10= 13—10=

532. 13—2= 19—5= 18—5= 17—2=
15—3= 12—1= 19—2= 18—6=
18—4= 14—2= 15—4= 19—3=
17—3= 16—4= 19—6= 17—5=

533. 18—3= 18—6= 18—2= 16—5=
17—5= 17—4= 19—4= 17—2=
15—2= 18—5= 18—7= 16—3=
19—7= 17—6= 16—2= 19—3=

534. 11—2= 15—7= 11—5= 15—8=
13—4= 11—3= 12—9= 13—6=
12—3= 12—5= 12—7= 15—9=
17—8= 14—8= 11—6= 11—4=

535. 16—9= 12—4= 12—6= 17—8=
11—8= 13—7= 13—8= 15—6=
12—9= 12—8= 12—3= 15—7=
17—9= 13—9= 13—4= 18—9=

536. 17—9= 14—6= 13—9= 15—8=
14—5= 11—9= 14—6= 14—9=
14—7= 12—6= 17—8= 16—7=
11—8= 16—9= 15—8= 12—5=

537. 14—13= 13—11= 18—16= 19—17=
16—13= 17—15= 17—13= 18—13=
12—11= 16—12= 18—15= 19—16=
15—12= 17—14= 16—11= 18—14=

538. 16—3—2= 13—4—4= 17—9—5=
19—6—1= 18—9—4= 18—8—6=
12—8—2= 16—8—2= 12—5—4=
15—6—4= 15—3—8= 17—8—6=

539. 15—6—5= 18—9—2= 17—7—4=
12—7—2= 15—6—3= 12—3—7=
11—4—5= 20—9—2= 11—2—3=
14—5—3= 19—5—7= 18—8—4=

540. Աստղիկն ունէր 18 սալոր. 9 հատը նա կերաւ, իսկ մնացածը տուեց Սուրէնին: Քանի սալոր ստացաւ Սուրէնը:

541. Պահարանում կար 15 բաժակ. 3 հատը կտորուեց: Քանի բաժակ մնաց պահարանում:

542. Մի սենեակում կար 12 աթոռ, իսկ միւս սենեակում 4 աթոռ պակաս: Քանի աթոռ կար միւս սենեակում:

543. Մենք ունենք մի գլուխ շաքար 17 ֆունտանոց. մի շաքարում գործածեցինք 8 ֆունտ: Քանի ֆունտ շաքար մնաց:

544. Եղբայրը 15 տարեկան է, իսկ քոյրը 7 տարով փոքր է: Քանի տարեկան է քոյրը:

545. Կովն արժէ 16 ռուբլի, իսկ ոչխարը — 7 ռուբլի: Քանի ռուբլով կովը թանգ է ոչխարից:

546. Գիւղից մինչև քաղաք 17 վերստ է. գիւղացին կէս օրում անցաւ 9 վերստ: Քանի վերստ մնաց նրան ճանապարհ գնալու:

547. Մայրն աղջկան տուեց 14 տանձ, իսկ տղին — 5 տանձ պակաս: Քանի տանձ ստացաւ տղան:

548. Աշակերտն ունէր 15 կոպէկ. նա գնեց 2 տետ-

րակ, հատը 4 կոպէկով: Քանի կոպէկ մնաց նրան:

549. Մանեակը մի ծառի տակից 8 խնձոր գտաւ, իսկ միւսի տակից 3 խնձոր աւելի. այդ խնձորներից 7 հատ տուեց իր մօրը: Քանի խնձոր մնաց Մանեակի մօտ:

550. Սուրէնն ունէր 3 հատ շահանոց. նա գնեց 4 տետրակ, հատը 2 կոպէկով: Ո՞րքան փող մնաց նրան:

551. Խանութում կար 2 տոպրակ ալիւր. մի տոպրակը 8 փութ էր, իսկ միւսը 4 փութով ծանր էր. այդ բոլոր ալիւրից խանութպանը ծախեց երկուսի վրայ 5—5 փութ: Քանի փութ ալիւր մնաց խանութում:

552. Մարգարիտն ունէր 3 հատ շահանոց. նա գնեց 2 տետրակ, հատը 3 կոպէկով, և մի մատիտ 4 կոպէկով: Ո՞րքան փող մնաց Մարգարտի մօտ:

553. 16 արշին կտաւը մայրս 3 կտոր արաւ. առաջին կտորը 7 արշին էր, երկրորդը — 3 արշին պակաս: Քանի արշին դուրս եկաւ երրորդ կտորը:

554. Աշակերտն ունէր 16 կոպէկ. նա գնեց 3 մատիտ, և նրա մօտ մնաց 7 կոպէկ: Ի՞նչ արժէր ամեն մի մատիտը:

555. Երեք բանուոր միասին ստացան 16 ռուբլի. առաջինը ստացաւ 7 ռուբլի, իսկ երկրորդը — 3 ռուբլի պակաս: Ո՞րքան ստացաւ երրորդ բանուորը:

556. Գիւղացին ունէր 18 ձու. մէկի վրայ նա ծախեց 9 ձու, իսկ միւսի վրայ 4 հատ պակաս: Քանի ձու մնաց գիւղացու մօտ:

557. Երկու ընկեր միասին ունէին 15 տանձ. առաջինը կերաւ 3 հատ, երկրորդը — 4 հատ, իսկ մնացածը հաւասար բաժանեցին: Քանի տանձ ստացաւ ամեն մէկը:

558. Երկու քթոցի մէջ կար 19 ձու. մի քթոցի մէջ 3 հատ աւելի էր: Քանի ձու կար ամեն մի քթոցում:

559. Եղբայրն և քոյրն ունէին 13 ընկոյզ. երբ քոյրը կերաւ 5 հատ, նրանց երկուսի մօտ մնաց հաւասար: Քանի ընկոյզ ունէր նրանցից ամեն մէկը:

560. Աշակերտն ունէր 14 տետրակ և 6 մատիտ: Քանիսով տետրակներն աւելի էին մատիտներից:

561. Գիւղացին առաւօտեան հնձեց 16 խուրձ ցորեն, իսկ երեկոյեան—9 խուրձ պակաս: Քանի՞ խուրձ ցորեն նա հնձեց երեկոյեան:

562. Մի մարդ ունէր 2 հատ 3 ուլբիանոց և մի հատ 10 ուլբիանոց թուղթ փող: Այդ փողերով նա գնեց 3 ոչխար, հատը 4 ուլբով: Ո՞րքան փող մնաց նրան:

563. Մտածել եմ մի թիւ. եթէ այդ թուից հանենք 8 և մնացորդը վերցնենք 2 անգամ, կըստանանք 10: Ո՞ր թիւն է դա:

3. ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ ԵՒ ՀԱՆՈՒՄՆ

$$\begin{array}{lll} 564. & 8+7-4= & 19-12+9= & 12-3+7-9= \\ & 18-7+8= & 7+11-9= & 8+6+2-9= \\ & 11+5+8= & 13+11-9= & 14-3-5+4= \\ & 9+10-5= & 17-8+5= & 19-5+6-3= \end{array}$$

$$\begin{array}{lll} 565. & 20-6+5-7= & 8+7+3-9= & 18+2-3-8= \\ & 16-4+6-5= & 19-9+6-8= & 9+8-11+7= \\ & 18-4+5-3= & 13+5-7-5= & 17+3-16+9= \\ & 17-5+6-9= & 20-4-8+6= & 12-8+7-4= \end{array}$$

$$\begin{array}{lll} 566. & 13+7-8-6= & 19-5-7+8= & 20-14+12-9= \\ & 15-9+8-9= & 12-5+8-9= & 16+4-8+4= \\ & 17-4+7-8= & 16-7+8-9= & 14-6+8-9= \\ & 20-9-7+9= & 19-6+5-9= & 15-12+9-8= \end{array}$$

567. Աշակերտը գնեց մի մատիտ, գրիչ և թուղթ. մատիտի համար վճարեց 4 կոպէկ, իսկ գրիչներին համար—3 կոպէկ: Ո՞րքանով գնեց նա թուղթը, եթէ բոլորի համար վճարեց 20 կոպէկ:

568. Ճանապարհորդն առաջին օրն անցաւ 12 վերստ, իսկ երկրորդ օրը—5 վերստ պակաս: Քանի վերստ ճանապարհ անցաւ նա երկու օրում:

569. Մի գիւղում կայ 11 երիտասարդ և 9 ծերունի

գրագէտ գիւղացի. նրանցից 6 հոգի գնացին քաղաք աշխատանքի: Քանի գրագէտ գիւղացի մնաց գիւղում:

570. Միհրանը քաղեց 8 սալոր, իսկ Սուրէնը—12 հատ. 6 հատը նրանք կերան, իսկ մնացածը տուն բերեցին: Քանի սալոր բերեցին տուն:

571. Գեղամը բռնեց 12 ձուկ, իսկ Գրիգորը—4 հատ պակաս: Ընդամենը քանի ձուկ բռնեցին նրանք:

572. Գիւղացին գնեց մի սալ, լուծ և սամիներ. սալի համար վճարեց 12 ուլբի, իսկ լուծի համար—7 ուլբի պակաս: Ո՞րքանով գնեց նա սամիները, եթէ բոլորի համար վճարեց 20 ուլբի:

573. Կալուածատէրն ունէր 17 զլուխ ընտանի կենդանի՝ 5 կով, 4 ձի, իսկ մնացածը ոչխար: Քանի ոչխար ունէր կալուածատէրը:

574. Տանտիկինը 15 արշին քաթանը 3 մաս արաւ, առաջին մասը 3 արշին դուրս եկաւ, իսկ երկրորդ մասը—5 արշին աւելի: Քանի արշին էր երրորդ մասը:

575. Մեր պարտիզում կար 16 թուփ հաղարջ, որոնցից 3 թուփը սպիտակ հաղարջ էր, կարմիր հաղարջի թփերը 3-ով աւելի էին, իսկ մնացածը սև: Քանի սև հաղարջի թուփ կար պարտիզում:

4. ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄՆ

2-ը վերցնել (կրկնել) 5 անգամ, 6, 7, 8, 9, 10 անգամ:

3-ը վերցնել (կրկնել) 4, 5, 6 անգամ:

4-ը վերցնել (կրկնել) 3, 4, 5 անգամ:

5-ը վերցնել (կրկնել) 2, 3, 4 անգամ:

6-ը վերցնել (կրկնել) 2, 3 անգամ:

7-ը վերցնել (կրկնել) 2 անգամ:

8-ը վերցնել (կրկնել) 2 անգամ:

9-ը վերցնել (կրկնել) 2 անգամ:

10-ը վերցնել (կրկնել) 2 անգամ:

$$\begin{array}{llll} 576. & 2 \times 2 = & 6 \times 2 = & 10 \times 2 = \\ & 3 \times 2 = & 7 \times 2 = & 3 \times 3 = \\ & 4 \times 2 = & 8 \times 2 = & 4 \times 3 = \\ & 5 \times 2 = & 9 \times 2 = & 5 \times 3 = \end{array}$$

$$\begin{array}{llll} 577. & 5 \times 4 = & 2 \times 6 = & 2 \times 9 = \\ & 2 \times 5 = & 3 \times 6 = & 2 \times 10 = \\ & 3 \times 5 = & 2 \times 7 = & 6 \times 2 = \\ & 4 \times 5 = & 2 \times 8 = & 4 \times 4 = \end{array}$$

578. Մի տետրակն արժէ 5 կոպէկ: Ի՞նչ արժէ 3 տետրակը:

579. Հացի ֆունտը 3 կոպէկ է: Ի՞նչ արժէ 4 ֆունտ հացը:

580. Գարու փութն արժէ 2 ուրբլի: Ի՞նչ կարժենայ 9 փութը:

581. Մի կոպէկի տալիս են 2 գրիչ: Քանի՞ գրիչ կը տան 7 կոպէկի:

582. Մի մատիտն արժէ 4 կոպէկ: Ի՞նչ կարժենայ 5 մատիտը:

583. Սաժէնն ունի 3 արշին: Քանի՞ արշին է 6 սաժէնը:

584. Չմերուկի հատն արժէ 5 կոպէկ: Ի՞նչ արժէ 4 ձմերուկը:

585. Հայրս ունէր 8 զոյգ եղ: Քանի՞ եղ ունէր հայրս:

586. Աշակերտը կարեց 3 տետրակ, իւրաքանչիւրը 5 թերթ թղթից: Քանի՞ թերթ թուղթ պէտք եկաւ 3 տետրակի համար:

587. Գիւղացին ծախեց 10 ձու, հատը 2 կոպէկով: Այդ փողով նա գնեց 8 ֆունտ աղ, ֆունտը 2 կոպէկով: Ո՞րքան փող մնաց նրա մօտ:

588. Հայրս ծախեց մի ոչխար 3 ուրբլով և մի կով 6 անգամ թանգ: Քանի՞սով ծախեց նա կովը:

589. Մի երեխայ ունէր 4 գրիչ, երկրորդն ունէր 4 անգամ աւելի, իսկ երրորդը 7 հատ պակաս: Քանի՞ գրիչ

ունէր երրորդ երեխան:

590. Այլ գրպանումս ունեմ 4 հատ երեք կոպէկանոց, իսկ ձախ գրպանումս—3 հատ շահանոց: Ո՞ր գրպանումս աւելի փող կայ և քանի՞սով աւելի:

591. Գիւղացին ծախեց 3 ոչխար, հատը 4 ուրբլով, և մի խոզ 7 ուրբլով: ստացած փողից նա 8 ուրբլու հագուստեղէն գնեց: Ո՞րքան փող մնաց նրան:

592. Սահակի հայրը մի օրում բերեց 4 սալ խոտ, իսկ երկրորդ օրը 4 անգամ աւելի: Ընդամենը քանի՞ սալ խոտ բերեց նա երկու օրում:

593. Աղախինը գնեց 2 ֆունտ միս, ֆունտը 7 կոպէկով, և 2 վարունգ, հատը 3 կոպէկով: Ո՞րքան փող ծախեց նա:

594. Գիւղացու կինը ծախեց մի հաւ 20 կոպէկով և այդ փողով նա 2 ֆունտ սապոն գնեց, ֆունտը 7 կոպէկով: Ո՞րքան փող մնաց նրան:

595. Ճանապարհորդը ոտքով անցաւ 5 վերստ, իսկ ձիով—3 անգամ աւելի: Ընդամենը քանի՞ վերստ անցաւ նա:

596. Եղբայրը 6 տարեկան է, իսկ քոյրը 3 անգամ մեծ է: Քանի՞ տարեկան է քոյրը:

597. Գիւղացու կինը ծախեց 1 տասնեակ ձու, հատը 2 կոպէկով: այդ փողերով նա գնեց 8 ֆունտ աղ, ֆունտը 2 կոպէկով: Ո՞րքան փող մնաց նրան:

5. ԲԱԺԱՆՈՒՄՆ.

2, 4, 6, 8, 10, 12, 16, 18, 20-ը բաժանել 2-ի վրայ:

3, 6, 9, 12, 15, 18-ը բաժանել 3-ի վրայ:

4, 8, 12, 16, 20-ը բաժանել 4-ի վրայ:

5, 10, 15, 20-ը բաժանել 5-ի վրայ:

6, 12, 18-ը բաժանել 6-ի վրայ:

7, 14-ը բաժանել 7-ի վրայ:

8, 16-ը բաժանել 8-ի վրայ:

9, 18-ը բաժանել 9-ի վրայ:

10, 20-ը բաժանել 10-ի վրայ:

598.	2:2—	10:2—	18:2—	9:2—
	4:2—	12:2—	20:2—	12:3—
	6:2—	14:2—	3:3—	15:3—
	8:2—	16:2—	6:3—	18:3—

599.	4:4—	20:4—	20:5—	7:7—
	8:4—	5:5—	6:6—	14:7—
	12:4—	10:5—	12:6—	8:8—
	16:4—	15:5—	18:6—	16:8—
600.	9:9—	15:5—	18:3—	12:3—
	18:9—	16:4—	18:6—	14:7—
	10:10—	20:5—	15:3—	16:8—
	20:10—	20:4—	12:4—	16:2—

601. 3 ֆունտ ալիւրն արժէ 15 կոպէկ: Ի՞նչ արժէ ալիւրի մի ֆունտը:

602. 9 ֆունտ հացն արժէ 18 կոպէկ: Ի՞նչ արժէ հացի մի ֆունտը:

603. 6 տետրակն արժէ 18 կոպէկ: Ի՞նչ արժէ տետրակի հատը:

604. 3 ձմերուկն արժէ 12 կոպէկ: Ի՞նչ արժէ ձմերուկի հատը:

605. 20 արշին կտուից կարեցին 5 շապիկ: Քանի արշին կտու գնաց ամեն մի շապիկին:

606. 4 նստարանի վրայ նստած են 20 աշակերտ: Քանի աշակերտ է նստած ամեն մի նստարանի վրայ:

607. Նուարդը գնեց 6 արշին ժապաւէն և վճարեց 18 կոպէկ: Ո՞րքանով գնեց նա ժապաւէնի արշինը:

608. Գնեցին մի վերարկու և մի վարտիկ. վերարկուի համար վճարեցին 16 ռուբլի, իսկ վարտիկի համար — 4 անգամ պակաս: Ո՞րքանով գնեցին վարտիկը:

609. Մի արշինը 16 վերշօկ է: Քանի վերշօկ է քառորդ արշինը, կէս արշինը:

610. Երկաթուղու գնացքը մի ժամում անցնում է 20 վերստ: Քանի վերստ կանցնի քառորդ ժամում:

611. Արմենակը 18 տարեկան է, իսկ Սիրանոյշը — 6 անգամ փոքր է: Քանի տարեկան է Սիրանոյշը:

612. Գիրքն արժէ 18 կոպէկ, իսկ զրնակովը — 3 անգամ էժան: Ի՞նչ արժէ զրնակովը:

613. Անիւի շրջապատն է 3 արշին: Քանի անգամ պտոյտ կը դայ անիւը 15 արշին տարածութեան վրայ*):

614. 18 արշին տարածութեան վրայ անիւը 9 պտոյտ արաւ: Ի՞նչ շրջապատ ունի անիւը:

615. Սաժէնն ունի 3 արշին: Քանի սաժէն է 12, 15, 18 արշինը:

616. Գտնել՝ 15-ի հինգերորդ մասը, 16-ի ութերորդ մասը, 18-ի վեցերորդ մասը:

617. Ո՞ր թիւն ենք մեծացնելու 3 անգամ, որպէսզի ստանանք 12. 4 անգամ, որպէսզի ստանանք 16. 6 անգամ, որպէսզի ստանանք 18:

618. Քանի անգամ 12-ը աւելի է 4-ից. 14-ը աւելի է 7-ից. 15-ը աւելի է 5-ից. 18-ը աւելի է 6-ից. 20-ը աւելի է 4-ից:

619. Քանի անգամ 7-ը պակաս է 14-ից. 8-ը պակաս է 16-ից. 9-ը պակաս է 18-ից. 3-ը պակաս է 18-ից. 6-ը պակաս է 18-ից. 5-ը պակաս է 20-ից:

6. ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄՆ ԵՒ ԲԱԺԱՆՈՒՄՆ

620.	10:2×4—	15:5×6—	15:3×4—
	12:2×3—	12:3×2—	12:4×5—
	14:7×8—	20:4×3—	12:6×9—
	16:8×6—	12:4×6—	18:6×4—

*) Ծանօթ.՝ եթէ անիւի շրջապատը ձգենք ուղիղ գծով, այն ժամանակ կարող ենք չափել արշինով, և այդ ուղիղ գիծը հաւասար կըլինի մի պտոյտին:

$$\begin{array}{lll}
 621. & 18:6 \times 3 = & 18:9 \times 5 = & 14:7 \times 8 = \\
 & 18:3 \times 2 = & 20:5 \times 4 = & 15:5 \times 3 = \\
 & 12:3 \times 4 = & 14:7 \times 8 = & 18:6 \times 4 = \\
 & 20:5 \times 3 = & 20:5 \times 2 = & 16:4 \times 5 =
 \end{array}$$

622. Գնեցին 5 տանձ և վճարեցին 3 հատ շահանոց: Ի՞նչ արժէ 1 հատը, 2, 3, 4 հատը:

623. Աւագանում 6 բոպէում ներս է թափւում 18 վեղրօ շուր: Քանի վեղրօ կըլցուի 4 բոպէում, 5 բոպէում:

624. 4 մատիտն արժէ 20 կոպէկ: Ո՞րքան կարժե- նայ 3 հատը:

625. Բօստանիին ունէր 20 սայլ կաղամբ, դրա մի հինգերորդ մասը ծախեց և ստացաւ ամեն մի սայլի հա- մար 4 ուրբի: Ո՞րքանով ծախեց նա կաղամբը:

626. Այգում կար 9 տանձենի, ամեն մի տանձենուց ժողովեցին 2 փութ տանձ. բոլոր տանձը տեղաւորեցին հաւասար 6 քթոցի մէջ: Քանի փութ տանձ կար ամեն մի քթոցում:

627. Մի աշակերտ գնեց 4 մատիտ և վճարեց 16 կո- պէկ, իսկ միւսը գնեց 5 նոյն տեսակ մատիտ: Ո՞րքան վճարեց այդ մատիտները համար երկրորդը:

628. Մանրավաճառը 12 ուրբով գնեց 2 փութ շա- քար և 7 ֆունտ թէյ. թէյի ֆունտը 2 անգամ էժան ար- ժէր, քան շաքարի փութը: Ո՞րքանով գնեց նա բոլոր թէյը:

629. Աղախինը գնեց 9 ձու և վճարեց 18 կոպէկ: Ո՞րքան է վճարելու նա, եթէ գնելու լինի 7 ձու:

630. Վաճառականը փոխանակեց արշինը 2 ուրբիա- նոց 8 արշին մահուղը 4 արշին մախմուրի հետ: Ի՞նչ արժէր մի արշին մախմուրը:

631. 20 արշին տարածութեան վրայ անիւը 10 պտոյտ արաւ: Ի՞նչ տարածութեան վրայ կանի նա 6 պտոյտ:

7. ՉՈՐՍ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ.

$$\begin{array}{lll}
 632. & 18 - (2 + 6) = & 8 + (14 - 7) = & 16 : (3 + 1) = \\
 & 15 - (12 - 7) = & 3 \times (2 + 4) = & (18 : 2) : 3 = \\
 & 17 - (12 + 5) = & 2 \times (17 - 9) = & 15 : (12 - 9) = \\
 & 5 + (18 - 9) = & 14 : (9 - 2) = & 18 : (20 : 10) =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 633. & 16 : (4 \times 2) = & (4 \times 4) : 2 = & (20 : 5) \times 3 = \\
 & 12 - (15 - 3) = & (6 + 8) - 7 = & (4 + 5) \times 2 = \\
 & 7 \times (14 : 7) = & (12 : 2) \times 3 = & (16 - 6) + 7 = \\
 & 9 : (18 - 15) = & (16 - 8) \times 2 = & (18 : 3) \times 2 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 634. & (10 : 5) \times (20 : 4) = & (12 : 4) \times (18 : 3) = \\
 & (5 \times 3) - (2 + 6) = & (6 \times 2) - (3 \times 3) = \\
 & (10 : 2) \times (12 : 3) = & (9 \times 2) - (5 \times 3) = \\
 & (4 \times 3) + (15 + 3) = & (3 + 3) \times (9 - 6) =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 635. & (10 : 5) \times (20 : 4) = & (15 : 5) + (6 \times 2) = \\
 & (5 \times 3) - (2 \times 6) = & (6 \times 3) - (18 : 3) = \\
 & (10 : 2) \times (12 : 3) = & (8 : 4) + (12 : 6) = \\
 & (5 \times 3) - (14 - 3) = & (6 \times 2) + (15 : 3) =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 636. & 14 : (10 - 6 + 3) = & 5 \times (10 - 5 - 2) = \\
 & 3 \times (18 - 9 - 5) = & 18 : (16 : 2 - 2) = \\
 & 6 \times (4 + 1 - 3) = & 6 \times (18 - 9 - 6) = \\
 & 15 : (8 - 6 + 3) = & 2 \times (5 + 4 - 2) =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 637. \quad 13 - (6 \times 2) + 8 - (13 - 5) \times 12 = \\
 \quad (7 \times 2) - (12 - 6) + 2 - 8 + 3 = \\
 \quad 15 - (15 : 5) - (15 - 8) + 10 + 4 = \\
 \quad (16 : 4) + (16 : 2) + (16 : 8) + 2 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 638. \quad (4 + 13) - (17 - 6) + 5 - 8 + 14 = \\
 \quad (4 \times 2) + (2 \times 5) - 16 + (18 : 2) =
 \end{array}$$

$$(19-12)+(19-15)+(19-18)+7=$$

$$(20:2)+(20:5)\times(20:4)+1=$$

639. $(3\times 3)+(2+4)-13+(17-6)=$
 $(18:2)+(18:3)+(18:6)-14=$
 $(1+8)(4\times 4)+(20:5)-(20-13)-8=$
 $(1\times 19)-15+(19-8)+4-17=$

640. $(18:3)+(3\times 3)-(18-11)+6=$
 $17-(3\times 3)-(12:2)+(16:8)=$
 $8+7-(15-4)+9-(15:15)=$
 $15-(5\times 2)+6+(12:3)-7=$

641. $(10:2)+(2\times 5)+(14:7)-15=$
 $9+7-(16:8)-12+7+6=$
 $18-(4\times 4)+(18:6)+13-9=$
 $(20-8)+(20-17)+(20-15):5=$

642. $19-(19-12)+5+1-(19-15)=$
 $(15:3)+(15:5)+7-9+5=$
 $11+(14-11)-(14:7)+2-4=$
 $(4\times 4)+1-(17-9)+5-8=$

643. Արշակն ունէր 6 տանձ. Պետրոսը 2 հատ աւելի, իսկ Գալուստը 5 հատ Պետրոսից պակաս: Այդ բոլոր տանձը նրանք հաւասար բաժանեցին: Քանի տանձ ստացաւ ամեն մէկը:

644. Հայրն ունէր 2 տղայ և 3 աղջիկ. ամեն մի տղին նա տուեց 4 խնձոր, իսկ ամեն մի աղջկան 1 հատ պակաս: Ընդամենը քանի խնձոր բաժանեց հայրն իր զաւակներին:

645. Երեք եղբայր միասին ստացան 16 զրիչ. առաջինը ստացաւ 6 հատ, իսկ երկրորդը — 3 պակաս: Քանի զրիչ ստացաւ երրորդ եղբայրը:

646. 5 ֆունտ ալիւրից զուրս է գալիս 7 ֆունտ հաց: Քանի ֆունտ հաց կը ստանանք 10 ֆունտ ալիւրից:

647. 3 կոպէկի տալիս են 4 զրիչ: Քանի զրիչ կաքելի է գնել 15 կոպէկի:

648. Սեդրակն ունէր 3 հատ երեք կոպէկանոց և 3 հատ երկու կոպէկանոց. այդ փողերով նա գնեց մի քանի տետրակ, հատը 5 կոպէկով: Քանի տետրակ նա գնեց:

949. Մեր գոմում կապած են 16 սպիտակ և կարմիր կովեր. սպիտակ կովերը 2-ով պակաս են կարմիրներին: Քանի կարմիր կով կայ գոմում:

650. Երկու բանուոր ստացան 16 ուրբի: Քանի ուրբի է ստանալու ամեն մէկը, եթէ առաջինը բանել է 3 օր, իսկ երկրորդը — 5 օր:

651. Արամը 18 տարեկան է, Վարդանը 3 տարով փոքր է, իսկ Տիգրանը Վարդանից 3 անգամ փոքր է: Քանի տարեկան է Տիգրանը:

652. Գիւղացին ունէր 20 փութ գարի. հինգերորդ մասը նա ցանեց, մնացորդի ութերորդ մասը ծախեց, իսկ մնացածն ուտեցրեց ձիուն: Քանի փութ գարի կերաւ գիւղացու ձին:

653. Սիրանոյշն ունէր 18 սալոր. վեցերորդ մասը նա կերաւ, մնացորդի երրորդ մասը տուեց մօրը, իսկ մնացածը երկ-երկու հատ բաժանեց եղբայրներին: Քանի եղբայր ունէր Սիրանոյշը:

654. Լևոնն ունէր 20 ընկոյզ. չորրորդ մասը նա կերաւ, մնացորդի հինգերորդ մասը տուեց եղբօրը, իսկ մնացածն տուեց մօրը: Քանի ընկոյզ ստացաւ մայրը:

655. Աղասին գնեց 3 տանձ, հատը 3 կոպէկով, և մի քանի խնձոր, հատը 3 կոպէկով: Քանի խնձոր գնեց Աղասին, եթէ նա ծախսեց 3 շահանոց և մի հատ 3 կոպէկանոց:

756. Մտածել եմ մի թիւ. եթէ նրան աւելացնեմ 2 և ապա բաժանեմ 3-ի վրայ, կը ստանամ 6: Ի՞նչ թիւ է դա:

657. Դերձակը կարելավարձ ստացաւ 20 կոպէկ. զրա հինգերորդ մասը նա ասեղի տուեց, իսկ մնացորդի չորրորդ մասը տուեց թելի: Որքան փող մնաց նրան:

658. Տիգրանը գնեց 12 խնձոր և իւրաքանչիւր 3

հատին վճարեց 3 կոպէկ: Ո՞րքան վճարեց նա բոլոր խնձորի համար:

659. Մանրավաճառն ունէր 12 ձու. իւրաքանչիւր 3 հատը նա ծախեց 5 կոպէկով: Ո՞րքանով ծախեց 12 ձուն:

660. 6 սալորն արժէ 12 կոպէկ: Ո՞րքան արժէ 2 հատը:

661. 6 աշակերտ ստացան 18 մատիտ, ամեն մէկը հաւասար: Քանի մատիտ կը ստանան 4 աշակերտը:

662. Երկու ընկեր միասին գնեցին 8 ֆունտ կեռաս. մէկը վճարեց 10 կոպէկ, իսկ միւսը—6 կոպէկ: Քանի ֆունտ կեռաս է ստանալու իւրաքանչիւրը:

663. Երեք աշակերտ միասին գնեցին 20 զըշածայր. մէկը վճարեց 10 կոպէկ, երկրորդը—4 կոպէկ, իսկ երրորդը—6 կոպէկ: Քանի զըիշ ստացաւ իւրաքանչիւրը:

664. Երկու սենեակում 9 աթոռ կայ, մի սենեակում 1 հատ աւելի է, քան միւսում: Քանի աթոռ կայ իւրաքանչիւր սենեակում:

665. Շրջավաճառն ունէր 15 հատ կիտրոն և նարինջ: Քանի նարինջ և քանի կիտրոն ունէր նա, եթէ նարինջը կիտրոնից 3 հատ աւելի էր:

666. Մի աղջիկ գնեց 3 խնձոր ու 2 տանձ և վճարեց 10 կոպէկ, իսկ միւսը նոյն գնով 3 խնձոր և 3 տանձ և վճարեց 12 կոպէկ: Ո՞րքանով գնեցին նրանք խնձորի հատը և տանձի հատը:

667. Երկու ընկեր տառեր էին գրում և զրեցին ընդամենը 9 տառ. մէկը 2 անգամ աւելի տառ գրեց, քան միւսը: Քանի տառ գրեց իւրաքանչիւրը:

678. Հայրն իր երկու պաւակներին 15 ընկոյզ տուեց և պատուիրեց աւագ որդուն վերցնել 2 անգամ աւելի քան փոքրը: Քանի ընկոյզ ստացան նրանցից իւրաքանչիւրը:

669. Գոհարիկը, Ասողիկն և Նազիկը գնացին անտառ սունկ ժողովելու: Գոհարիկը 12 սունկ գտաւ, Ասողիկը 3 անգամ պակաս, իսկ Նազիկը 4 անգամ Ասողիկից աւելի: Քանի սունկ քաղեց Նազիկը:

670. Բանուորն օրական ստանում է 3 ուրբի: Ո՞րքան փող կը ստանայ մի շաբաթուայ մէջ, եթէ չի բանել ուրբաթ և կիրակի օրերը:

671. Տանտիկինը 3 շուալ գետնախնձոր գնեց, ամեն մի շուալում կայ 6 փութ: Քանի ամիս բաւական է այդ գետնախնձորը, եթէ ամսական գործածէ 2 փութ:

672. Պղնձագործը 15 ֆունտ պղինձ ունէր, դրանից նա շինեց կաթսաներ, ամեն մէկը 5 ֆունտ ծանրութեան և ծախեց հատը 4 ուրբով: Ո՞րքան փող ստացաւ պղնձագործը:

673. Վարպետն 3 օրում շինեց մի նստարան: Քանի նստարան կարող է նա շինել 2 շաբաթ և 3 օրուայ ընթացքում:

674. Գրպանումս 15 կոպէկ ունեմ: Քանի կոպէկ կայ իւրաքանչիւր զրպանումս, եթէ մի զրպանիս փողը 3 կոպէկով աւելի է միւսից:

675. Երկու աշակերտ միասին 5 մատիտ գնեցին. առաջինը ստացաւ 3 հատ, իսկ երկրորդը—մնացած մատիտները: Որքան փող ծախեց իւրաքանչիւրը, եթէ բոլոր մատիտներն արժեն 15 կոպէկ:

676. Աշակերտն ունէր 16 կոպէկ. իր ունեցած փողերի կիսով նա թուղթ գնեց, իսկ մի չորրորդ մասով—մատիտներ: Ո՞րքան փող մնաց նրան:

677. 20 արշին երկարութիւն ունեցող պարանից կտրեցին 2 արշին, մնացորդի մի երրորդ մասը պահեցին, իսկ մնացածով ձոճ շինեցին: Քանի արշին պարան գնաց ձոճի համար:

678. Երկու աղջիկ միասին գնեցին 15 արշին ժապաւէն. առաջինը վերցրեց 5 արշին, իսկ երկրորդը—մնացած ժապաւէնը: Որքան փող է վճարելու նրանցից ամեն մէկը, եթէ ժապաւէնի արշինն արժէ 2 կոպէկ:

679. Երեք աղջիկ միասին 20 ասեղ գնեցին. առաջինը վերցրեց բոլոր ասեղների 2 հինգերորդ մասը, երկրորդը—մնացորդի մի քառորդը, իսկ երրորդը—մնացած ասեղները: Քանի ասեղ ստացաւ նրանցից ամեն մէկը:

680. Մտածել եմ մի թիւ. եթէ նրան աւելացնեմ 3
և ապա բաժանեմ 4-ի վրայ, կըստանամ 2: Ի՞նչ թիւ է
դա:

681. Մտածել եմ մի թիւ. եթէ նրանից հանեմ 6
և ապա բազմապատկեմ 5-ի վրայ, կըստանամ 20: Ի՞նչ
թիւ է դա:

682. Մտածել եմ մի թիւ. եթէ սա բաժանեմ 3-ի
վրայ և ապա բազմապատկեմ 6-ի վրայ, կըստանամ 18:
Ի՞նչ թիւ է դա:

683. Մտածել եմ մի թիւ. եթէ նրանից հանեմ 10,
աւելացնեմ 4, բազմապատկեմ 2-ի վրայ և ապա բաժա-
նեմ 3-ի վրայ, կըստանամ 6: Ի՞նչ թիւ է դա:

1	1	1	1	2	2	2	2
3	3	3	3	4	4	4	4
5	5	5	5	6	6	6	6
7	7	7	7	8	8	8	8
9	9	9	9	0	0	0	0
=	=	=	=	+	+	+	+
-	-	-	-	x	x	x	x
:	:	[	]	[	]	.	.

11	12	12
Ե3	Ե4	Ե4
Շ	Շ	Շ
7	7	7
Թ	Թ	Թ

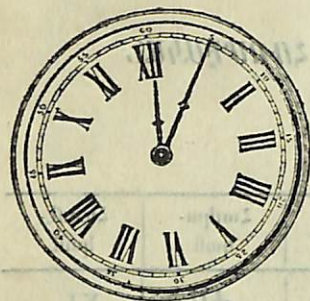
ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ Ա.

ԱՐԱՐԱԿԱՆ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ
ԹՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐ.

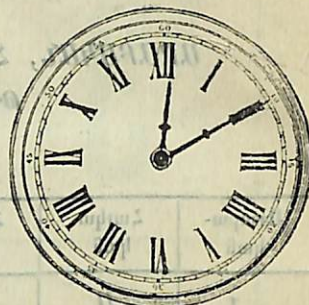
Արարական	Հայկական	Հռոմեական	Արարական	Հայկական	Հռոմեական
1	Ա	I	11	ԺԱ	XI
2	Բ	II	12	ԺԲ	XII
3	Գ	III	13	ԺԳ	XIII
4	Դ	IV	14	ԺԴ	XIV
5	Ե	V	15	ԺԵ	XV
6	Զ	VI	16	ԺԶ	XVI
7	Է	VII	17	ԺԷ	XVII
8	Ը	VIII	18	ԺԸ	XVIII
9	Թ	IX	19	ԺԹ	XIX
10	Ժ	X	20	Ի	XX

ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ Բ.

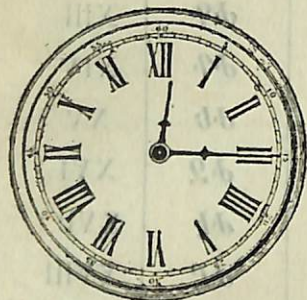
ՈՐ ԺԱՄՆ Է.

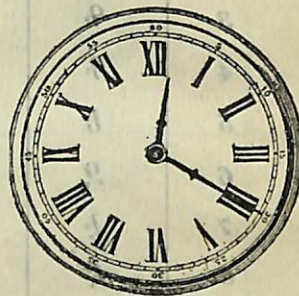
12-ից անց է 5 րոպէ:

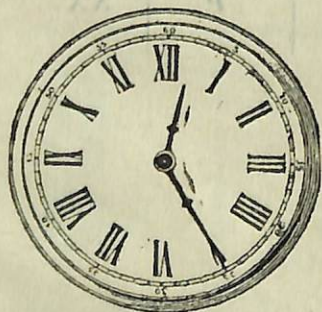
12-ից անց է 10 րոպէ:

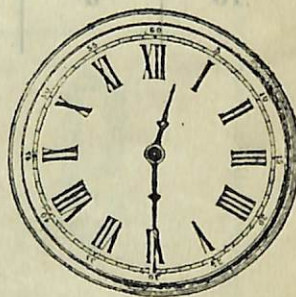
12-ից անց է 15 րոպէ:

12-ից անց է 20 րոպէ:

12-ից անց է 25 րոպէ:

12-ից անց է 30 րոպէ:

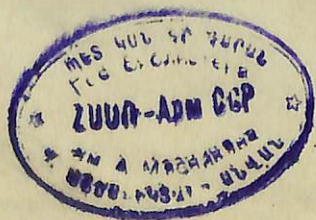
ՅԱՆԿ

I. Նկարներ եւ թուական ձեւեր հաշուելու և գծագրելու համար	5
II. Օրինակներ եւ խնդիրներ առաջին ասանակի թուերով	15
1. Աւերացնել և պակսեցնել մի միասոր	15
2. Գումարումն	17
3. Հանումն	21
4. Գումարումն և հանումն	23
5. Համեմատական խնդիրներ գումարման և հանման գործողութիւններով	27
6. Բազմապատկումն	30
7. Գումարումն, հանումն և բազմապատկումն	33
8. Բաժանումն	35
9. Բազմապատկումն և բաժանումն	42
10. Չորս գործողութիւն	44
III. Օրինակներ եւ խնդիրներ ասանակներով հարիւրի քջանում	49
1. Գումարումն	51
2. Հանումն	54
3. Գումարումն ու հանումն	56
4. Բազմապատկումն	58
5. Բաժանումն	59
6. Բազմապատկումն և բաժանումն	61
7. Չորս գործողութիւն	62
IV. Օրինակներ եւ խնդիրներ առաջին եւ երկրորդ ասանակի թուերով	66
1. Գումարումն	66

2. Հանումն	70
3. Գումարումն և հանումն	74
4. Բազմապատկումն	75
5. Բաժանումն	77
6. Բազմապատկումն և բաժանումն	79
7. Չորս գործողութիւն	81
Յաւելուած Ա. Հայկական, Արաբական և Հռոմէական թուանշաններ	87
Յաւելուած Բ. Ժամացոյց	88
Շարժական թուանշաններ	

1. Հանրահաշիվ 70
 2. Գծադրություն 75
 3. Քառակուսի 80
 4. Բազմանդամ 85
 5. Բազմանդամի և բազմանդամի 85
 6. Բազմանդամի և բազմանդամի 85
 7. Բազմանդամի և բազմանդամի 85
 8. Բազմանդամի և բազմանդամի 85
 9. Բազմանդամի և բազմանդամի 85
 10. Բազմանդամի և բազմանդամի 85

9PM 5942

Մ. ՍԱՄՈՒԷԼՅԱՆԻ

ԿԱԶՄԱՆԹ ԹԱԻՍԵԱՆԱԿԱՆ ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐԸ

1. Թուարանական օրինակներ ու խնդիրներ առաջին և երկրորդ տասնեակի թուերով, ապրանքան գործոցների համար, Ա. տարի, 2-րդ տպագրութիւն 15 կոպ.
 2. Թուարանական օրինակներ և խնդիրներ հարիւրի և հարիւրի շրջանում, Բ. տարի, պատկերներով, 2-րդ տպագրութիւն 25 կոպ.
 3. Թուարանական օրինակներ և խնդիրներ ամբողջ և անտասնական կամուր մեծութեան թուերով, Գ. տարի 25 կոպ.
- Վերալիշիակ թուարանական ժողովածուներն իրեն ձեռնարկ բնութենում ու հաստատում են Կովկասեան ուսումնարանական շրջանի Հոգաբարձական Խորհրդի կողմից:
4. Շապոցնիկով և Վալցով՝ թուարանական օրինակներ ու խնդիրներ, Ա. մաս, կոտորակների տեսութիւն և բնականութիւն կանոններ, յաւելումներով ու պատկերներով 30 կոպ.
 5. Համառօտ երկաշափութիւն՝ Իւրիշից, բնականութիւն տեսութիւն, յաւելումներով, Ա. մաս 20 կոպ.

Գումարով գնողներին գրաւի գեղջ, Դիմել՝ Тифлисъ, Морвинскій прох. д. 3, М. Самуэляну.

—34—

6. Թուարանական օրինակներ ու խնդիրների սխառմատիկ ժողովածու, Ա. տարի՝ երկդասեան ու միջնակարգ դպրոցների ստորին դասարանների համար, պատկերազարդ:
 7. Թուարանական օրինակներ ու խնդիրների սխառմատիկ ժողովածու, Բ. տարի, պատկերազարդ:
- Վերջին երկու ձեռնարկը տպագրում են հանդուցեակ առաջ—բժիշկ Գեորգ Տիգրանեանի ծախքով՝ հայ ազատ մանուկներին ձրի բաժանելու համար:
- Դիմել՝ Յчміадаинтъ, Духовная Академія.